

310528

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 8. } చెన్నపట్టణము 1922 వ సం. జనవరి నెల 20 తేది శుక్రవారము } No. 232  
సంపుటము. ౮ } దుర్బతి నామ సంవత్సరము, పుష్యమాస బహుళ శుక్ల త్తమి ౭ } సంచిక. ౨౩౨

## “ప్రశస్తమైన ఎన్ గల్ బర్లు” రైస్ మెషిన్ రి ధరలు

ప్రస్తుతము ఇంకను తగ్గించబడియున్నవి

### బ్లాక్ స్టోను సూనెయంత్రములు

ఒక స్థలము నుండి మరియొక స్థలమునకు సులభముగా తీసికొని పోవుటకు వీలగునట్టియు, ఒకేచోట స్థిరముగా కదలకుండ ఆమర్చునట్టి అవిరియంత్రము, బాయిలరులు అతి చౌకధరలకు దొరక గలవు.

ఫోను నెం. 108

నెం. 9, సెకండు

తంతివిలాసము, ఎంజిను మరదాను

లైనుబీచ్,

### మార్షల్ సన్నుఅండు కో (ఇండియా) లిమిటెడ్

ఇంజనీయరులు

(1806)

కలకత్తా

మదరాసు

బెజవాడ

బొంబాయి

లాహారు

తంజావూరు

అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది. ఇతర ఏవిధమైన నొప్పులను కూడ మా అమృతాంజనమును వాడి సంత మాత్రమున నయముగ్గును. నులభ నెల 0-10-0 అగాలు



మోహనీలైలము

సీసా 1-3 0-12-0.

తామరలైలము

శబ్ద 1-3 0-6-0

పండ్ల పొడి

శబ్ద 1-3 0-2-0

అమృతాంజనం డిప్,

బొంబాయి . మదరాసు.

### కావలెను

మా జగత్ ప్రసిద్ధిచెందిన పుష్టి నిచ్చునట్టి మదనమంజరి మాత్రలను విక్రయించుటకు కన్ వానర్లు, ఏజంట్లు కావలెను.

రాజువైద్య నారాయణజీ కేశవజీ,  
(3198) 27, చీవాబాహుళోడు, మదరాసు.

### మహాత్మా గాంధీ

ఆరోగ్యదిగ్గజుని

వడ్డి శ్రీరామమూర్తిగారిచే సంపూర్ణముగా వాంఛిక రింపబడినది. సర్వజనులను చదివి ఆచరణలో పెట్టుటచే మా ముఖ్యోద్దేశము గనుక ఆసలు ఖరీదునకే అమ్ముచున్నాము.  
(ప్రతి 1 కి 0-6-0 లు మాత్రమే.)

మేనేజరు:— పాపులర్ స్వదేశీస్టోర్సు.

(8358)

పెద్దాపురం (గోదావరి)

### (2081) “కత్తికట్టలు”

పెద్దకత్తి గల్లి గజము పొడుగు గలవి. సాగవైకవి.  
1-3 రూ 4-8-0.

దజను కొనువారికి 1టి ఉచితము. పోస్టలేఖమువేరే. మలయువారు ఆర్డరుతో ఒకరూపాయి అదాన్సు పంపవలెను. బి. పెంకటేశ్వర్లు అందుకో, కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్సు లిం.

పెద్దాపురం, (గోదావరిజిల్లా)

పెత్తిగ్రాఫిక్ ఆర్టెజు: “ఇంద్రప్రస్థ” పెద్దాపురం.





మదరాసు శాసనసభ

ప్రశ్నోత్తరములు

రాష్ట్రపతిగారిని అప్పిల్వామి వందయార్ గారు

అ. (ఎ) ఇప్పుడున్న యిండస్ట్రీల అసిస్టెంటు డైరెక్టర్ కే లండను నుంచెక్కడకే సంస్కరించెదరా?

(బి) టెక్నికలు విద్యాభ్యాసానికి ప్రభుత్వమువా శ్రమి కేసెదరు?

ఉ. (ఎ) బహుశా సంస్కరింపవచ్చును. అవిషయము తానుచూచును.

(బి) ఈ ప్రశ్నను గూర్చి విచారించి కలవలో నిర్ణయము ప్రభుత్వమువారికి మిటి నిశ్చయించబడుచున్నది.

రా. బి. టి. బాలాజీరావు నాయుడుగారు

ప్ర. ప్రభుత్వమువారు పెద్దెంబరు నెల డిల్లీ కాసనలో దెలిసిన యభిప్రాయములపైని లోయరు గ్రేడు పెన్షనుల నిష్పాదించి ముందెప్పుడైనగాని యభివృద్ధి కేయటను గూర్చి యోచించుచున్నారా?

ఉ. ప్రస్తుత నియమములలో సేమియను పనికేయటము.

శ్రీమూర్తి విశ్వనాథదాస్ మహాశయో.

ప్ర. గంబాంగ్ టెక్టరు గారు డివిజనుల అధీపతులను పోలీసు నూపరింపెందెంటును కలసుకొనవలసినదిగా పంపినయు తరువును గూర్చి వివరములను ప్రభుత్వమువారు గంబాంగ్ కే క్లరునుండి తెప్పించి లైటపెట్టెదరా?

ఉ. అందుల కవసరమును ప్రభుత్వమువారు గానరు. రాష్ట్రసాహెబు యన్. యెల్లప్పచెట్టియార్.

ప్ర. (ఎ) కల్లు పాటలై న పిదప ప్రభుత్వమువారిని కొట్టివేయవలసినదిగా రాజధానిలో నెంతమంది కల్లు యివారా వారులు కొరిరి?

(బి) ఆ కేసులోనివై యేమిచర్య దీక్షికోబడినది.

ఉ. (ఎ) కొయింబత్తూరు కలెక్టరుద్వారా 18 నుండి కొయింబత్తూరు అవనాక్షి తాలూకాలోని కల్లుయివారా వాదాదులు పెట్టిన ముందు పంపిరి.

(బి) కలెక్టరు రిపోర్టు రావలయును.

రా. బి. పి. సి. యెలిరాజులూనాయుడుగారు.

ప్ర. బ్రాహ్మణతరల నెక్కర మందిని నియమింపవలెనని యాచుధ్య ప్రభుత్వమువారి యు తరువు చిత్తూరుజిల్లా జడ్జి పంపబడినా?

ఉ. అవును. పంపబడినది.

పి. టి. ముత్తుకుమారస్వామిచెట్టియారుగారు.

ప్ర. (ఎ) 1920 సంవత్సరంలో జరిగిన యెన్ని కలలలో యేదో పోలింగు స్టేషనులలో పెట్టెలు యెన్ని భాగములుగ వచ్చెను?

(బి) పోలింగు స్టేషన్లలో నుండి నిరాకరణోద్యమమువలన వోటు నిష్పాదించు గ్రామోద్యోగుల శేర్లు

(సి) ఆ గ్రామోద్యోగులపై ప్రభుత్వమువా శ్రమి చర్య దీక్షిసారి.

ఉ. (ఎ & బి) ప్రభుత్వమువారి కీ విషయమై తెలియదు

(సి) ఏమియును చర్యదీక్షికోలేదు.

ప్ర. (ఎ) వైసువై ర్యూలేని మ్యునిసిపాలిటీ లెన్నిగలవు?

(బి) ఆ మ్యునిసిపాలిటీలు వైసువై ర్యూలేల యెన్ని గానరు?

ఉ. (ఎ) 44

(బి) ప్రభుత్వమువారి కీ విషయమై తెలియదు 1920 జిల్లా మ్యునిసిపలు చట్టములకును 12 (8) క్రింద మ్యునిసిపలు కాన్సిలు వైసువై ర్యూలే నెన్ని గానవలసిన బాధ్యత లేదు.

వి. పి. పుకీరుస్వామి పిల్లేగారు.

ప్ర. (ఎ) పోలీసు యనస్కేరం కేసులను అధీను మ్యానేజరుగారు బ్రాహ్మణుల శ్రమి?

(బి) (1) ఆ మ్యానేజరు 1912 న సంయు నుండియు అప్పని చేయుచున్నమాట నిజమేవా?

(2) ఎన్నోళ్ల నుండి యా మ్యానేజరుగా రా పనిలో నుండి?

(సి) గతవర్షము ఆయన డెప్యూటీ పోలీసు నూపరింపెందెంటుగా వృద్ధి కేయటదేవా?

(డి) అది 1912 నుండి కేసిన పైచూకోవలసినదేవా?

(య) ఇంతటికాలమునకు వెనుకకు పోవుటకు మరెయి కద్యుద్దేశము గలదా?

(యస్) ఆయన యెగివృద్ధి కేయటము నెప్పుడైన నుండెవా?

(బి) ఈ యభివృద్ధిలను యెంతమంది ప్రోసి తుచ్చుకడిరి?

(హెచ్) అయినను 7 వాచిశేషము లేమి?

ఉ. (ఎ & బి) ఆయన (మ్యానేజరు) బ్రాహ్మణుడు విత్తలరావుగారు ఆయనను 1912 జూలై 21 కేసిన యనస్కేరం కేసులను అధీను మ్యానేజరుగా నియమింపబడి. అది మొదలు 1919 ఏప్రిలు 27 వరకు ఆపనిలో నుండెను. అప్పుడాపని యెత్తి చేయుటకును, అప్పటినుండియు అధీనుకు పంపించిన డెప్యూటీ నూపరింపెందెంటుగా నియమింపబడి.

(సి) విత్తల రావుగారు 1919 ఆగష్టు 19-న కేసిన డెప్యూటీ నూపరింపెందెంటుగా నియమింపబడి.

డి కేసు

(య) ఆ పక్షం యందయింపనే యుదయించదు.

(యస్) ప్రభుత్వమువారి కీ విషయమై తెలియదు.

(బి) ఇతరులను జూడరుడ వృద్ధి కేయటలేదు. విత్తలరావుగారు తుచ్చుకోను జీతమును బట్టి కే-వ గ్రేడు డెప్యూటీ నూపరింపెందెంటు పని యాయుటదెను.

(హెచ్) :—ఆయన బి. యె. ప్యాసాయెను. డిపార్టు మెంటులుగా క్రిమినలు హయ్యరు, అకౌంట్సు హయ్యరు, (పేసిస్, పోలీసు అర్డరుస్ ప్రాక్టీసు పనితీరు ప్యాసాయెను.

ప్ర. (ఎ) చిత్తూరు జిల్లాలో రెవిన్యూ కాలనీ బ్రాహ్మణ శ్రమ లుద్యోగములలో గ్రామ్యులెంటు లెందరు గలరు?

(బి) వారికి 1921 సెప్టెంబరు 1-న కేసిన జీతములే?

(సి) వార కేసుని కేయటయ్యారు?

(డి) ఓక్సాక్సూరి నర్వ సెంటి?

(య) వారలకు ప్రత్యేకముగా క్వాలిఫికేషన్ లేదుగలవు?

(2) ఈ విషయములన్నియును చిత్తూరు జిల్లాలోని బ్రాహ్మణుల గూర్చి గూడ తెలుపవలయును.

ఉ. ప్రభుత్వమువారి కీ విషయములగూర్చి యేమియును తెలియదు.

డి. వా. బహదూర్ మోచెర్ల రామచంద్రరావుగారు

ప్ర. (ఎ) మలబారు నుండి జిల్లాదాటి మరెయి కేయటము సేయుటకు దీక్షిసారి పోవుటకు 555, 559 పోలీసు అర్డరు కంటే నెక్కువ అర్డరు నేమైన ప్యాసు కేయటదేవా?

(బి) ఈ కార్యక్రమము మలబారు ఫానికోద్యోగుల సేరకులను రిజిస్ట్రేషన్ పంపుమెంటులలో గాని, లేక 111 తోగ్రి ప్రయాణికోల ప్రయాణము కేయటమెట్టులలో గాని దీక్షిసారి పోవుటకు ఉత్తరువు గలదా? ఫానికోద్యోగుల వైచట్టములకు వియడము ప్రభుత్వమువారి యు తరువులేనికే పోవచ్చునా?

(సి) పోదనూరు రైల్వే పనిమువలన జన్మిశ్చేదీల కేలేమి? ఆచచ్చినవారి కన్నే గుర్తు విధింపబడినది?

(ఉ & ఎ & బి) కనుటివారిని వెలికము రానున్నది ప్రభుత్వమువారి కీ విషయమై తెలియదు.

(డి) ప్రభుత్వమువారి కీ విషయమై తెలియదు.

పి. రంగనాథ మొదల్యారుగారు.

ప్ర. (ఎ) ప్రస్తుతము అనంతపురం మ్యునిసిపలు యెరును గా రెవరు?

(బి) క్రొత్త మ్యునిసిపలు చట్టము వచ్చిన వెనుక నేమైన సభలు వైక్యము యొక్క కకు జరిగినా? ఫలితము లేమి?

(సి) అట్లు యెన్ని గానవలసిన ఏ గాన్సిలరు కేరైన గజెటులో ప్రకటింపబడినా; అయితే ఆయన యుద్యోగమున శేరనా? లేకున్న కారణము లేమి?

ఉ. (ఎ) ఇప్పుడు టి. వెంకటరమణప్ప చెట్టిగారు వైక్యము గ నున్నారు. వారు 1921 ఆక్టోబరు 24 న కేసిన ఆపనిలో ప్రవేశించి.

(బి) వైక్యము యెన్ని కకు రెండు సభలు జరిగెను. ఒకటి క్రొత్తమొదల్యారు. మరొక సభలో టి. వెంకటరమణప్ప చెట్టిగారు యెన్ని గానవలసి.

(సి) టి. వెంకటరమణప్ప చెట్టిగారి కేయ గజెటులో ప్రకటింపబడినది. ఇప్పుడు వారాపనిని నిర్వహించుచున్నార.

ప్ర. మలబారు విప్లవసందర్భముననున్న చిన్న చిన్న వారల నెందరకు యెన్ని సంవత్సరములకు విధించిరి? బల్లెజిల్లా కేయలులో 7, 14 సంవత్సరముల మధ్య వారలెంతమంది యున్నారు?

ఉ. ప్రభుత్వమువారి సంకతి కీ విషయమై తెలియదు గాని విచారించెదరు.

ప్రశ్నకులు మలబారు యాసంగతిని గూర్చి డెల్టెడరాయె యుద్యోగ నిరాశ్రయ గనుగొనెదమని చెప్పిరి.

జి. వందనంగారు.

ప్ర. (ఎ) రాజధానిలో నిర్మూలతి విద్యార్థుల కెన్ని స్కూలులకి పూర్తి యుబడినది. అందు యెన్ని యువయోగింప బడినది. యెజిల్లాలో ఉపయోగించబడలేదు.

(బి) నిర్మూలతి విద్యార్థుల కే దెలు లోయరు ఫారముల లో జరుపుచున్నార?

ఉ. (ఎ) వైయరు యెలిమెంటరీ స్కూల్లో 27 ను సెకండరీ స్కూల్లో 16 ను గలవు. గత సంవత్సరము అన్నియు నుపయోగింపబడినవి. సెకండరీ స్కూల్లో బెల్లారి క గుర్తులు సక్కిలులో నొకటియు దక్షిణకనదాలో నొకటి యు రెండు తీసివేయబడినవి.

(బి) గోయరు ఫారములలో 346 బాలురు 60 బాలికలు వైయరు ఫారములలో 181 బాలురు 4 బాలికలు.

మలబారు వ్యతాంతములు

జిల్లా 19-1-22. జిల్లా మేజిస్ట్రేటు ప్రకటన: సహాయ పోలీసులో కొంతభాగము వెలికన్నరెంగల్ నా, ఆరు గరు తనువరులను ఒక తుపాకి, 5 ఖడ్గములతో ఏదవనూదగ్గర పట్టుకొనిరి. వై నాడు రస్తాపై 28 వ మైలు రాయివద్ద పెరి గ్రాఫ్ తీగను పరికి రాత్రి ఒకయింటిని దోచుకొనిరి. సహాయ పోలీసుదళము విచారించుచున్నారు.

జిల్లా 19-1-22. వెలియంతలపన క్షేత్రే దోచు కొనిన కేసు విచారించుటలో ప్రత్యేక వ్యాపారాధ్యక్షమును నిన్న రో జంతయు పట్టెను. పోలీసు సర్కిల్ ఇన్స్ పెక్టరు శూధన మేనక రామయ్యగారితో పరంపొటి అయ్యతమేనక వై విశోధకుగుటచే నరసింపయ కేసు కేబడినది టి. వి. నుండ రయ్యగారు వాదించెను. 2 మొదలు 6 వరకు ముద్దాయిలపై సాక్ష్యము బలపానముగ నున్నదని వేరుఫలమున నున్నారను వాదము ఋజువు చేయబడినదనియు ఎ. ఎ. లాలక్ష్మణ్ గార వాదించిరి. 7 వ ముద్దాయి నేరము జరిగిన రోజున తిరువూరులో నున్నానని చెప్పెను. అమ్మిటన్స్టి కాళా భిలాభకు వ్యతిరేక ముగ పనిచేసెనని మాపిల్ లాయనమాట వివరేదనియు వి. విశ్వ నాథయ్యరు వాదించెను. ప్రభుత్వము తరపున నేరములో కేల మండి యుండినయు సాక్ష్యము యంతరం పే బలము చేయుట కప్పమనియు పోలీసు విశోధ మనిన వాదము విచ్చినవాద ము కి యు వాదించబడినది. తీర్పునట్టె పెట్టిరి.

నోటిసు.

బందరు నబు కోర్టులో

షయలు Os 60 of 1921  
ఈ నెంబరులో కోర్టువారు అపాయింటు చేసిన రీకరర్ కమిట్రీ క్రిష్ణానందంగారు తెలియజేయునది యేమనగా.  
లేటు మాడవాటి వెంకటేశ్వరావుపంతులుగారి దత్తత కుమారుడు లేటు నూశ్వనారాయణరావుగారి యస్తేటు కమ యింపు యానట్టె జరిగించుటకు యా నెంబరులో కోర్టువారు నమ్మి రికివరుగా నియమించినారుగనుక సకరు యస్తేటువారు యువ్వ నలసిక బాకీలు వున్నవారు యా నెలాఖరుగా గాకు తెలి యడవలసినది ఆలా తెలియవచ్చనియడల అట్టిబాకీలు అను మానానడముగా యెంచబడును వాటినిబట్టి నచ్చే దావాలకు పూర్ణమయిక కంటెట్ట చేయడమేగాకుండా కర్కలు యివ్వబడ నేరవని యందుమూలముగా తెలియజేయునది.  
Re. eivers Office, K. Krishnanandam Garu Masulipatam, 14-1-22 Receiver.

బాపట్ల నబు కోర్టులో

స్వామికాసు నెం 187/1921 రు.  
వాది:—పేమాచి భాగుమర్.  
ప్రతివాదులు:—కల్యాణకళాయి, బాలాభాయి సా నూరతు.  
ప్రతివాదులవల్ల రావలసిన 309-0-0 లు రాబట్టుకొను టకు వాది యా దావా చేయగా ప్రతివాదులు పోటీసులను తీసుకొనుటకు తప్పిపోవుచున్నందున ప్రతివాదులు హాజరై తమ కుగల ఆక్షేపణలను చెప్పుకొనుటకుగాను 8-2-22 లేదేకి వాయి దావేయబడివున్నది.  
(డి) పి. వి. నుబ్బారావు.  
బాపట్ల, 16-1-22. బారిష్టరు

# ఇండియా సామ్రాజ్య శాసనసభ

నిర్బంధవిధానమును తొలగించుటకును జేరీయనాయకుల సమావేశమును జరుపుటకును గూడ సభ వారంగీకరింపక పోవుట

## ప్రభుత్వ సభ్యుల ప్రతిపక్షాల ప్రతికూల్యము

[నిన్నటి తరువాయి]

నర విలియం విన్సెంటుగారు ప్రభుత్వాభిప్రాయమును తెలియజేసిరి. ప్రభుత్వవిధానమును సవరించుచు చాలనేపు సమం గించిరి. ప్రభుత్వము వారు కొత్త విధానము నేమియు నవలంబించలేదు. 1920 వ సంవత్సరము అక్టోబరు నెలలో నామోదించిన తీర్మానమునే ఎక్కువ తీవ్రముగ నాచరణలో పెట్టివారు. కాంతికి భంగము లేనంతవరకు న్యాయక్రమములు నిలువజేయుట కభ్యంతరము లేనంతవరకు ఆనగా యుద్ధము నాపకపోయినయెడల రాజభక్తిగల ప్రజలను కాపాడుట కష్టమనితొచుచు కనహయవామలతో తోక్తము కలుగజేసికొనలేదు. భిలాభతోద్వేగము మూలమున కలిగిన మలమాయలలులలో జరిగిన ప్రాణ నష్టమును, కలకత్తా డిల్లీలందలిపురుషులందలి యుగలును, చూచిన వెనుక నే ప్రభుత్వము వారు నూరక కూర్చొని నింతాల్లు కాబాలరు. బొంబాయి విమళము తిరిగి జరుగకుండ జూడవలెను. కలకత్తా డిల్లీలను సాధారణముగ సాగించు చున్నారని యుజువు ప్రభుత్వమువారి కద్ద కావలసింత యున్నది. ఒక్కపక్షములలో రాజభక్తి ల యొకపురుషుడు మరొకపక్ష నాయకుడు భూభాగ న చేయనియకుండెడి. పాతిపెట్టికెనుక నహయవామల తద్వయమునువైకలాగి. (సెగ్గెటకల్య) ఇట్టిసందర్భములలో ప్రభుత్వమువారు చిరస్థితికొనక తప్పినది కాదు. ఇప్పుడు బెల్జియము కొంతకాలముగా భూభాగమును తప్ప మార్గమున పట్టుకొనెను. ప్రభుత్వమువారుగూడ చింతించుచున్నారు. అయితే ఏకాగ్ర ప్రభుత్వమైనను, జమిందారీ ప్రభుత్వమయినను, అధికారప్రభుత్వ మైనను న్యాయక్రమములను నిలువజేయుట వీలులేదు. కార్యనిర్వాహకు లందుకుచర్య తీసికొనక తీరుదు. ఇందుకు తగిన చర్యలను ప్రభుత్వమువారు తీసికొనిరి. న్యాయక్రమముల నిలువజేయుటకు ప్రభుత్వమువారు చర్యలను తీసికొన గా మి నహయము నిరాకరింపరాదు. ప్రభుత్వ చర్యలను ఖండించువారె గాని జేరుమార్గము నూచించువారొక్కరును కనబడలేదు. రాజద్రోహసభాకాసము కొద్దిజిల్లాలకు మాత్రమే వర్తింపజేసెడి. క్రిమినల్లా సవరణచట్టము, రాజద్రోహమును ఆరాజకము ను ఎదుర్కొనుటకు, చేయబడినది. ఇప్పుడందుకే యుపయోగించబడినది. ఇప్పటి రాజద్రోహము పదిసంవత్సరముల క్రిందనున్నట్లు లేకపోయినను కలంటిరు సంఘములలో వ్యక్తులను శిక్షించుట దుర్బంధమని ప్రతిన్యాయవాదిని తెలిసినవిషయము. అహింసాసంబంధము చెప్పదానికిని చేయదానికి బహుశ్యాభ్యసము కనబడినందున క్రిమము అని ప్రకటింపవలసివచ్చెను. వాక్స్వారోధ్యము సభాస్వారోధ్యము పోగొట్టితిమని నిందించుచున్నారు. ఈనిందనకు ప్రభుత్వమువారుల్లా, భేదాభిప్రాయములను సోరుమెదల్పనియని ఆసహాయవాదులర్హా? ఆసహాయవాదులతో భేదాభిప్రాయములు యువరాజును సందర్శించుటకు పోయినవారిమీద కనీసముగ నప్రాతినిధిగా బొంబాయి యల్లకులుకలిగెను. అల్లూరదొంగ, హజరత్ మోహనగార్ల యువ న్యాయములు చూడ దౌర్జన్యమే వారి యుద్దేశమని తెలగలదు. కా సగోల్లంఘనము, దౌర్జన్యములతో నెదుర్కొని జేతము విడువనితొనికవచ్చినది. మీరరాజకులకు సహాయముచేసి రక్తప్రవాహములు కట్టించురామిరిచట తీసికొనిన రాజభక్తి ప్రమాణమున కనుగుణముగా ప్రభుత్వమునెట్లైన రూపమాపనెంచినవానికి సహాయము చేయగలరా? బాగా ఆలోచించి మీ ప్రాణమానసముల కాపాడుకొను మార్గము నాచరింపుడు (హర్షము).

రంగారావిగారు: ప్రభుత్వ సభ్యుడు మనమోహించుట కనకాశిమిచ్చుటకు బదులు యావేతము కలుగునట్లు మాట్లాడినందుకు నాకాశ్చర్యము కలుగుచున్నది. ప్రజలకు నిజమయిన కష్టమును నన్నందున నసహాయోద్వేగమును వ్యక్తపాడుచున్న దనునంతటి జ్ఞాపకమునుకొనవలెను. ఈయన్వయము వ్యాధి చిహ్న మేగాని వ్యాధికా

నందున కష్టముల తొలగించినగాని ఈయన్వయము చూడదు. కాంతికి మములను నిలువజేయుట నని ప్రభుత్వసభ్యుని యంత ఆచుర్దా నాకుగూడనున్నది. కాని ప్రజలసౌఖ్యమునకు తగిన రీతిగ కాంతి కాపాడవలెను. ప్రభుత్వ ప్రస్తుతివిధాన మకారణము. కడదిన మార్చి నెలలో మామూలుకాసములక్రింద కొన్ని యభిప్రాయముల తేవచ్చునని యొప్పుకొంటిమి. కొన్ని విషయములలో నధికముగ జరిగినను వానినామోదించియుంటిమి. అతీసోదరుల నిర్బంధము సుదేశోన్నతము. గాంధీగారి కారణమున జేతము దౌర్జన్యరహితముగ నున్నందు కాయననభిసందింపవలెను. ఇట్లు కాని పక్షమున అతీసోదరులను శిక్షించుట ప్రభుత్వమువారి క సాధ్యమైయుండెడిది. మనదిరివలెనే గాంధీగారుగూడ జేతము సౌఖ్యముగ నుండవలెననియే కోరుచున్నాము. ఆపురుషుని మహిమను గ్రహించి రొండుపేలికవద్ద నాయకవలన నేమి చేయుటకు వీలున్నదో చూడవలెను. యువరాజుగమనమును ప్రభుత్వమువారు రాజకీయముగ ను పయోగించు రని ప్రజలు నమ్ముట చేత వారు బహిష్కరించిరి. ఈ సమయమున యువరాజు నిచటికి తీసుకవచ్చి యుండరాదు. ఒక్కమితవాదిగాని ఒక్క భారతీయ వారైప్రతిక గాని ప్రభుత్వ విధానము నామోదించిన విషయము మామగలరా? విషయ సమస్యను విడిచిపెట్టి రాజకీయజేతలకు భారతీయ సమస్య దుర్లభము కాగూడదు. రిడిక్యుప్రభువుగారు బాగుగ నాలోచించి రొండుపేలిక సమావేశమును చేర్చు నని నమ్ముచున్నాను. రాజుబహదూరు వాసంబరనాథలాలా గిరిధారి లాలు భార్య, రాజపాలుగార్లు సవరణ బలపరచిరి. కలనల్ గిడ్డెలిచ్చే గార్లె దిరించుచు నెట్లు చెప్పిరి. ఈ తీర్మానము నామోదించిన యెడల నసహాయవాదులు గెల్వితినని యెంచుదురు. ప్రభుత్వమువారి సిద్ధి కష్టమేలానికి వచ్చును. వలంటిరుల దుర్గయములను నర్ణించిరి.

సర్వజ్ఞ భానుగారు కాపలాజేయుట, క సగోల్లంఘనము లపింపెనక నీ విధానము ప్రభుత్వమువారు మానవలె నను సవరణ నుపపాదించిరి. సవరణ యోచిపోయెను.

నర విలియం విన్సెంటుగారికి నియమించిన కాలము చాలనందున ఆయన చెప్పటలకున్న విషయములకు డాక్టరు సప్రూగారు చెప్పిరి. ప్రభుత్వమువారు తోషము వచ్చి చర్యలు తీసికొనుటలేదు. 6 వారముల నుంచి రాజప్రతినిధిగారితో సంప్రచించుచున్నాను. ఆయన యెల్లప్పుడు కాంతి మనస్సులందు తొందరబోటు లేకుండ నున్నారు. సభవారి యెటుల రెండు ముఖ్యాంశములున్నవి. న్యాయక్రమములను నిలువజేయుట యొకటి. అందుకుమార్గము రెండవది. న్యాయక్రమములను నిలువజేయు యవసరము గూర్చి భేదాభిప్రాయము లేదు. కొంతమంది కొన్ని ప్రభుత్వ చర్యలను మాత్రము ఖండించిరి. వీనిలో రాజద్రోహ సభాకాసము కొద్ది గా యవసరింపజేసినది. అయిదు జిల్లాలకు మాత్రమే. క్రిమినల్లా సవరణచట్టము దౌర్జన్యమును గడంగువారికి మాత్రమును వర్తింపజేయబడినది. సభ్యులెల్లరును వేరు మార్గమును నూచించి యుండలేదు. డాక్టరు గవరుగారు మాత్రము వ్యక్తులను మామూలుచట్టము క్రింద శిక్షించియుండవలసినదని చెప్పెను కుట్రచేరముక్రింద విచారించుటకుంటే క్రిమినల్లా సవరణ చట్టము క్రింద విచారణ తొందుట మంచిదని ప్రతిన్యాయవాదియు తన క్లయింతుకు సలహాయచ్చును. నిర్బంధకాసములదిసివేయు సంఘమువారి రెండుకాసములను తీసివేయగూడదని చెప్పిరి. గౌరుగారు దీనికి సంతకము పెట్టిరి. కుట్రచేయుకంటే ఈ కాసమునే యుపయోగింపవలెనని యీ సంఘమువారు తీర్మానించిరి. నాయభిప్రాయ మీ కా స నము క్రింద విచారించుటే మంచిది. కొన్ని విషయములలో తప్పులు జరిగి యుండవచ్చును. వానిని సరిచేయవచ్చును. ఈ విషయమున ప్రభుత్వపక్షమున నేనొక సంతక చెప్పుచున్నాను. క్రిమినల్లా సవరణచట్టము కంటే మంచియు తక్కువ న్యాయక్రమములకు పాలగునదియు

నకు కాసముకొకటిని తయారుచేయుటకు ప్రభుత్వమువా కాలోచించు చున్నారు. (హర్షము) వీలయినంతవరకు విచారణ జరిగెంతయును జరుగవలెననియు, సాక్ష్యము సంపూర్ణతీసికొనవలెననియు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు ప్రాయమున్నాము న్యాయముగ లేకనీ తోచిన శిక్షలను మరల విచారించవలసికదని తోచుచున్నాము. అభియోగములను నిర్దేశనలనని తోచుచున్నాము. అంతకు చేతుకుండ బాగ్రహీతీకొనుచున్నాము. వాక్కు సభాస్వారోధ్యములకు తీసివేతీకొనుచున్నాము. హజరత్ మోహనగార్ల సభాస్వారోధ్యము దౌర్జన్యముగూర్చి గూర్చితిని మాట్లాడుచుండగ వాక్స్వారోధ్యం లేదా? న్యాయమైనదిలను చేయుట కాటాకములు కాసములలో లేవు. దౌర్జన్యము కు గడంగినపుడే యక్రమములని ప్రకటింపబడినది. బ్రిటీషు సామ్రాజ్యములో స్వరాజ్యము కావలసివారు అసహాయోధ్యమునలన నది గాదని సప్రూగారు కోసవలెను. కాంతముగ స్వరాజ్యము తెచ్చుకొందురా? లేక ఆరాజకము మూలమున తెచ్చుకొందురా? ఈ విషయము మీకు వదలుచున్నాను.

నర మాంటిగూర్ల వెన్నుగారు:—నేను ప్రపంచములో చాలభాగములను చూచితిని. ఉన్నదేశము లన్నియు తిరిగితిని. ఉన్నదేశము లన్నిటిలోను భారతీయు లభివృద్ధిగా నున్నారని నాయభిప్రాయము. ఇంద్రులమునకు కంటే నీదేశమునందెక్కుడు వాక్స్వారోధ్య మున్నదని నానమ్మిక. జేతభక్తి మంచిజేకాని యది తప్పుత్రోవను బడి విపత్తును నూచించునపుడు వెర్రెసానుభూతి విడిచి విపత్తు నాడవలెనని మార్గ ములోచింపవలెను. గాంధీగారు చెప్పు మాటలు నిష్కల్మషములయియుండవచ్చును గాని జన సామ్యము నడచి పెట్టాలి. జేతాభ్యుదయమును తెలివితక్కువవనలతో చెడగొట్టకూడదు. కార్యనిర్వాహకులను నుండలింపకత్వాము ప్రపంచ మెట్లు కలదునో ఈ సభవారు గమనింపవలెను.

అబ్దుల్ హసీంగారు తీర్మానము నాక్షేపించిరి. సహనీ గారిట్లు చెప్పుచు బలపరచిరి. జేతమున కార్యము వచ్చియున్నది. మనము ప్రశ్నను నిలుపుకొని వెట్టి యభిప్రాయముతో తప్పుత్రోవను పట్టుకొనెదను. సామంత గా డిల్లు చెప్పిరి. క్రమపద్ధతులం దాంక్షనచేయువారియెడల కాలిన్యము ఎపించిన యెడల నిర్బంధము నీపిలువ వచ్చును గాని తిరుగ బాటు చేసి ప్రభుత్వమును నాశనము చేయువారి యుద్ధమును నాయుటకు ప్రభుత్వమువా రెట్టిచర్యలు తీసికొనినను నిర్బంధము కాబాలదు. శంకరజీ వాయుగారి జాలులో నూచించినట్లు రొండుపేలిక సమావేశము వలన ప్రయోజనములేదు.

నర శివస్వామయ్యగారు తీర్మానమును సవరణను గూడ నాక్షేపించిరి. మనము న్యాయక్రమములను నిలువ జేయుటకు కష్టపడుదున్న కార్యనిర్వాహకులకు సహాయము చేయవలెను. ప్రభుత్వము వారు సమాధానము చేయుటకు సిద్ధముగనే యుండురని నానమ్మిక. కాని మెరుపు చేగముతో స్వరాజ్యము బడచునెంచి సమాధానమున కిచ్చగించని గాంధీగారితో సమాధాన మిచ్చుకు కుదరదు. ఇప్పుడు రెండు ముఖ్యాంశము లున్నవి. మొదటిది ప్రభుత్వమువారియెడల మన మెట్లుండవలెను యనునది. ఈ విషయమున మనమందర మియుద్ధము నెదుర్కొని ఆపత్కమై ప్రచారము నాయుటకు సిద్ధముగనే యున్నాము. ఇక ప్రభుత్వవిధానము, వారు చాలకాంతముగను యోగ్యతతోడను ననిచేయుచున్నాము. ఏ ప్రభుత్వమువారు నీయబాలని వాక్స్వారోధ్య మిచ్చియున్నాడు. (వినుడు. వినుడు) భయ పెట్టుటయును, బెడరించుటయును ప్రారంభము కాగా ప్రభుత్వమునా రింకేమిచేయుటకు వీలు లేదు. అయితే వివిధణలేకుండ నర్థములు చేయుటగా రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు పారపాటుచేసిరి. వారు నిజముగ నేము చేసిరి. చారినిమాత్రము నిష్పందించి యుండవలసినది. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు కొంచెము నిగ్రహము చూపి అది చేయక యుండవలసినది నిజమైన నేములను చేయక మాటకుమాత్రము కోమును చేసినవారి నందరిని వరులవలె నని నాయభిప్రాయము. ఈరీతిగ నొక సవరణ నాయన యుపపాదించెను గాని ప్రభుత్వసభ్యు డొప్పుకొనలేదు ఏలనన యాసవరణగా రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల మందలింపున్నది. ఆవిషయమై తాను సహచరులతో సంప్రతించలేదు గాన సవరణ వీరిపోయెను.

ఈసీతిలో సభ నాపవలెనని కోరిరి. మాట్లాడవలచి యవకాశము వానినాడ రిరి యామోదించిరి. అర్ధగ్రామికైవ కొన్నింటి ఈ సమస్య తేల్చువలెనని నర విలియం విన్సెంటుగారినిరి. జరిగినచర్యలో విషయము నెయ్యి పూర్తియయినది. ప్రతిసభ్యుడు మాట్లాడుటకు వీలుకదని యధ్యక్షుడు చెప్పి ఈశ్వరచరక గారి నుత్తరము చెప్పుమని కోరెను.





## ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1922-వ సం॥ జనవరినెల 20-వ తేదీ

శుక్రవారము

## ప్రజాశయ

## తిరస్కారము

## హైందవ శాసనసభ

శ్రీశ్రీచరణుగారి తీర్మానమును, చాక్యరు గారు సవరణను హైందవ శాసన సభయందు ప్రభుత్వమువారు రేడించి యోశించుట జూడ, ప్రభుత్వమువారు ప్రజాశయములను లెక్క చేయరని తెలుచున్నది. సహాయనిరాకరణవలన బలహీనమును చెడచెడిని బెట్టినను, సహకార వాదుల హితము నయినను అనుసరించుటకు వారు జూనుకొనలేదు. ప్రతిష్ఠాదుర్గమును వారు విమవ జాల కున్నారు. ఇట్టి సందర్భములలో పాలకులకును పాలితులకును సమాధానము గుదురుటకు సాధ్య మెటులనో తెలియకున్నది. దేశములో నన్ని పక్షములవారును తెలిపిడి కోర్కెలను నిరాకరించునపుడు, ప్రస్తుత విషయదశ కంతకును ప్రభుత్వమువారే కాధ్యులయ్యెదరు. ప్రభుత్వ నిర్బంధ విధానము సంగీకరించెడివారు, ఏపక్షమువారిలోను లేకున్నను, దానినే శరణు నైకొనవలె నని ప్రభుత్వమువారు సమర్థించుచున్నారు. రాజ్యాంగ సంస్కరణములవలన గాని, శాసనసభలవలన గాని ప్రజల కిసుమంత యగునను ప్రయోజనము గలదోలేదో హైందవ శాసనసభా కార్యక్రమము బట్టి కనుగొనవచ్చును. చిత్రరంజనదాసుగారు తెలిపినట్లు, ప్రజల జన్మస్వాతంత్ర్యములను రక్షించుట కయినను బనికొని సంస్కరణములు, నిరర్థకములు. ప్రభుత్వమువారి సమయమున పశ్చాత్తప్త హృదయము జూపి నిర్బంధవిధానమును తొలగించెదరనిగాని, రాండుటేబిలు సమావేశమున కంగీకరించెదరనిగాని, గాంధీమహాత్మునికి విశ్వాసము లేదు. మాలవ్యా ప్రశ్నకుల కట్టి విశ్వాసమున్నను, హైందవ శాసనసభా కార్యక్రమముతో నది తొలగిపోవును.

నిర్బంధ విధానమును తక్షణమే తొలగింపవలయునని శ్రీశ్రీచరణుగారు తీర్మానముప పాడింపగా, చాక్యరు గారు దాదాపుగా బాంకులు సమావేశ తీర్మానముబోలు సవరణనుప పాడించి రాండుటేబిలు సమావేశమును కోరిరి. జమ్నాదాసు ద్వారకదాసుగారి తీర్మానమును పూర్తిగా నిరసించి ప్రభుత్వపద్ధతిని సమర్థించి రనియు, శేషగిరి ఆయ్యరుగారు ద్వారకదాసు గారిని విమర్శించి చాక్యరు గారు సవరణను అంగీకరించినదియు నిశ్చయము తెలిపియుంటివి. సర్ విలియం విశ్మెంటుగారు యథాప్రకారముగ ప్రభుత్వపద్ధతి సమర్థించుచు లా, ఆర్డరు సంతకముగూర్చి మామూలు ప్రశంగము గావించిరి. సహాయనిరాకరణవలంబులను ప్రోత్సహించుటకు, రాజభక్తి ప్రమాణము నైకొనిన శాసన సభ్యులకు వాడియగునాయని విశ్మెంటుగారు భయపెట్టిరి. వీరిజరిపించుటను రంగాచార్యులుగారు లెక్కగొనలేదు. సహాయనిరాకరణోద్యమ బలమున ఈ ప్రజలకు గల యుభయము లేముఖ్య కారణమనియు,

దానిని తొలగించినగాని, యుద్ధమును తొలగిపోవ దనియు, గాంధీమహాత్ముని అహింసాప్రబోధము శాంతి వాతావరణమును కలిగింపకున్నయడల అలీనాదకులను కడించుటకు సాధ్యపడక బోయెడి దనియు, ఆచార్యులగారు గంభీరముగ బలికిరి. వేల్పు యువరాజుగారిరాకను, దేశము బహిష్కరించుటకు ప్రభుత్వమువారి సందర్భమును రాజకీయముగ నుపయోగింతురను భయమే కారణమనియు, యువరాజుగారి సీ సమయమున అసలే రప్పించియుండనూడదనియు రంగాచార్యులగారు నుడువులబట్టి, యువరాజుస్వాగతమును బహిష్కరించుటలో ప్రజలు తమధర్మమును నెఱవేర్చినయే తెల్లమగుచున్నది. సహకారవాదులకుగూడ బహిష్కారావశ్యకత స్ఫురించినదనుటకు ఆచార్యులవారి వాక్యములే ప్రమాణములు.

ప్రభుత్వపద్ధతిని బలపరచిన మితవాద పత్రికగాని, హైందవ పత్రికగాని ఏదీయైన కలదాయని ఆచార్యులగారు ప్రశ్నించిరి. ఆయిననేమి, సిశ్యలో మునుగువారు గడ్డిపోచను బట్టుకుని ప్రేలాడితలు, అధికారపక్షమువారు సర్ శంకర నాయరుగారి వ్యాసమును ఆధారము చేసికొనుట, వింతగాదు. ఇదివర కెన్నడును బనికొనిన శంకర నాయరుగారు, సర్ విలియం విశ్మెంటుగారికి నేకు ప్రామాణికులయిరి. నాయరుగారి తేఖను విశ్మెంటుగారు తమవాదమున కాధారముగ నైకొనిరి. ప్రభుత్వ నిర్బంధవిధానమును ఖండించిన విజ్ఞానముపై నిటీవల సంతకము చేసిన జమ్నాదాసు ద్వారకదాసుగారు, సర్ శివస్వామి ఆయ్యరుగారును హైందవ శాసనసభలో వేరొక రీతిగ బ్రవర్తించుట విచిత్రము. లా, ఆర్డరును సంతకించుటకు ప్రభుత్వమువారు దీసికొనిన చర్యలను బలపరచుట తమ విధిమని తలచి, ఆయ్యరుగారు తీర్మానమును సవరణకు గూడ ఎదిర్చిరి. చాక్యరు సప్రూగారు ప్రభుత్వపు చర్యను సమర్థించుటయగాక, క్రొత్త శాసనములను తయారుచేయుచున్నట్లు బయల్పరచిరి. నిర్బంధ శాసన పరంపర నీరీతిని చెంచుటవలన, అశాంతి దగ్గునని వీరి యభిప్రాయము గాబోలు! ప్రభుత్వము ప్రజలకు బాధ్యత వహించనంతవరకు, నిర్బంధ శాసనములే గాక, దేశమున వ్యాపించియున్న సామాన్య శాసనములు సయితము ప్రజల జన్మస్వాతంత్ర్య నిరోధమునకు తోడ్పడునని, అనుభవము తెలుపకనే తెలుపుచున్నది. అధికారాభిమానులలో నిండి యున్న హైందవ శాసనసభలో గవర్నరుగారి సవరణకు రీతి మండి ప్రతికూలముగను, కిరి గురు అనుకూలముగను, శ్రీశ్రీచరణుగారి తీర్మానమునకు కిరి గురు ప్రతికూలముగను, కిరి గురు అనుకూలముగ వోట్ల నిచ్చిరి. ప్రజలచే బహిష్కరింపబడిన హైందవ శాసనసభయందే, ప్రభుత్వపద్ధతిని నిరాకరించెడివారిందరుండగ దేశమునం కభిప్రాయ మెటులున్నదో యూహించుట సులభసాధ్యము. ప్రభుత్వమువారు ప్రజాభిప్రాయము నీరీతిని తృణీకరించుచుండునంతవరకు, సహాయ నిరాకరణోద్యమము బలపడి ప్రజల మనోరథమును త్వరితం సీ చేర్చుననుటకు సందియము లేదు. పిఠలుకోడ్డగం దలి 124 ఎ, 153 ఎ, 500, శైక్షకులను ఏవిధముగ సవరింపవలయునో యోచించుట కొకసంఘము చేర్చునవలెనని రా. సా. లక్ష్మీనారాయణ లాల్ గారు తెచ్చిన తీర్మానము సయితము నిరాకరింపబడెను. తీర్మానోపపాదకులు పొరబడియుండిరి. అధికారవర్గము తలపెట్టునేని, ఈ శైక్షకులు గాక మరియే శైక్షకులునును ప్రజాస్వాతంత్ర్య నిరోధమున కక్కరకు వచ్చును.

## స్టేటుకౌన్సిలుసభ: భుగ్రీగారి ప్రతిజ్ఞ

స్టేటుకౌన్సిలుసభయందు, రాండుటేబిలు సమావేశము నేరీరున ఏర్పాటు చేయవలయునో యోచించుటకు, ఉభయశాసనసభల సంయుక్త సభను జరుపవలయునని నెత్తాగారు చెచ్చిన తీర్మానము సయితము, నిరాకరింపబడెను. ఈ తీర్మానమును సర్ ఉమరు వాయత్ ఖానువంటి ప్రజాశయ విరోధి సయితము అంగీకరించినను, ప్రభుత్వమువారు రంగీకరింపరయిరి. సర్ అలెగ్జాండరు మర్రేగారు కా. భుగ్రీగారి నెత్తిపొడిచిరి. నిర్బంధ శాసనములను విచారించుట కేర్పడిన సంఘము నందు, భుగ్రీగారి శాసనభ్యులు. ఈ సంఘమువారు క్రిమినలు లా సవరణచట్టమును, రాజద్రోహ సభా శాసనమును నిలిపియుంచగ, భుగ్రీగారిపుడు దాని ప్రయోగమును నాజ్మించుట తగదని, మర్రేగారు తేసి న యాజ్మే ప గ కు, భుగ్రీ గారు తగిన సమాధానము తెప్పిరి. చార్జన్యమును ప్రధానసాధకముగ బెట్టుకొనిన సంఘముల నడగ ద్రొక్కు నిమిత్తము క్రిమినలు లా సవరణచట్టమును నిలిపియుంచి, ఇప్పుడు దానిని ధర్మబద్ధముగు సంఘములపై ప్రయోగించుట విశ్వాసద్రోహమని, భుగ్రీ బదులుజెప్పిరి. ఇండియావంటిదేశము లలో, ప్రజలకష్టములు నివారణయగుటకు శాసనాతిక్రమణముదప్ప అంత్యమార్గ మింకొకటి లేదనియు, ప్రజాశయ సాఫల్యమునకు అన్నిమార్గములును ఆఖరయినవని తమకు దోచినపుడు, శాసనాతిక్రమణమునకు తాము తప్పుకడం గెడమనియు భుగ్రీగారు ఖండితముగ పలికిరి. భుగ్రీగారి ప్రతిజ్ఞ, అధికారులకన్నులను తెరువవలసియుండెను. మితవాదులకు సయితము అధికారులు నిరాశగలిగింను చున్నారని స్పష్టమగుచున్నది. ప్రభుత్వపక్షమున ఓడనలుగారు ముచ్చటించుచు, క్రిమినలు లా సవరణచట్టమును మొదటి యుద్దేశించిన పనులకుగాక, వేరుపనుల నిమిత్తముప్రయోగించుట సరియేయని, సమర్థించిరి. శంకరనాయరుగారి ప్రతిపాదనము, ఓడనలుగారికిగూడ శరణ్యమయ్యెను. మాఫీగారు సయితము, నాయరుగారి తేఖను ప్రమాణముగ నైకొనిరి. గాంధీ తన కార్యక్రమమునంతను కట్టి బెట్టి పిమ్మట ప్రభుత్వమువారిని ప్రార్థించినయడల, వారు రాండుటేబిలు సమావేశమున కంగీకరించెదరని, మాఫీగారు విశదపరచిరి. నెత్తాగారి తీర్మానమును, అందు కుపపాడింపబడిన సవరణలను ఓడిపోయెను. ప్రజల ప్రధానాశయములను తృణీకరించి, ప్రేమనిర్బంధములను విధించి, దేశమును సంక్షోభ పెట్టిన అధికారులు, మితవాదుల హితమును సయితము నిరాకరించినపుడు, మాలవ్యా ప్రశ్నకుల కోర్కెను వారు సఫలపరచెదరని తలచుట తెట్టియవశాశములేదు. మితవాదు లీకనయినను యాచనమార్గములను విసర్జించి, సహాయ నిరాకరణవలంబులతో చేతులగలిపి దేశాభివృద్ధికి ఆత్మార్పణ గావించుట ఫలప్రదము. ఎవరిమోక్షము వారిహస్తము లుండే గలదు. భారతజాతి దృఢసంకల్పము బూని యున్నపుడు, అది నెఱవేరకుండ ఎవరును అడ్డు గలిగింపజాలరు.

## ఆంధ్ర దేశ గౌరవము

ఆంధ్రదేశ ప్రాంతములనుండి నేడరుదించిన వార్తలబట్టి, అధికారు లాంధ్రుల రవము నినును డింపజేయుచున్నట్లు కనుగొనవచ్చును. రాజమండ్రి యందు మృణిపిపలు చైర్రెగారు కె. వి. ఆర్. స్వామిగారును, ఉపాధ్యక్షులగు సబ్బరాజు అప్పల స్వామిగారును, తాలూకా కౌగ్రెను సంఘాధ్యక్షులగు పాలకోడేటి గురుమూర్తిగారును,



తాలూకా కౌన్సిలును కార్యదర్శి యగు భమిడిపాటి సత్యనారాయణగారును, వాలంటీరు దళమునకు నాయకుడగు మాచిరాజు రామచంద్ర మూర్తిగారును, జేతిన వీరన్నగారును, అరెస్టు అయి రనియు, వీరి పక్షమున కె. వి. ఆర్. స్వామి గారు బెయిలును నిరాకరించి రనియు, ప్రజలు వేసకువేలు వారిని కాకినాడకు సాగనంపుటకు వచ్చి రనియు, వార్తలలో గలదు. గోదావరి ప్రముఖుల నందరిని ఆధికారు లొక్కమారు తొలగింపదలచినట్లు, కనుపించుచున్నది. కె. వి. ఆర్. స్వామి గారును, అప్పలస్వామిగారును 144-వ శెక్కును అతిక్రమించినవారు గాకున్నను, నిర్బంధింపబడిరి. గోదావరి మండలమునందు, నాయకుల ప్రబోధము ఫలప్రదమగుచున్నదనుటకు, అరెస్టులసంఖ్య చెప్పకయే చెప్పుచున్నది. విజయనగరమునందుగూడ, కాంగ్రెసు కార్యక్రమము చురుకుగా కొనసాగుటచే, నిర్బంధములు బలముగ నున్నవి. వాక్స్వాతంత్ర్య నిరోధమును, ఆంధ్రదేశము సహింపదని, రాజమండ్రి, విజయనగరము, గుంటూరు ప్రాంతములందు నిషేధాజ్ఞను ధిక్కరించి ప్రజలు గావించుచున్న సభలే తార్కాణము. నిషేధాజ్ఞలను పాటించక, పన్నుల ప్రశ్న విషయమై వివిధప్రాంతములలోను యోచన జరుగుచున్నది. గోదావరి మండలమువారు ఈవిషయమై ప్రజాభిప్రాయమును కనుగొన నిశ్చయించిరి. ఆంధ్ర గ్రామపాతక సంఘ కార్యదర్శి యగు మాచిరాజు రామమూర్తిగారిని అరెస్టుజేసి గుంటూరునకు విచారణకు దెచ్చిరి. శాంతిసేనా నాయకుడగు పాటిమళ్ళ సుబ్బారావుగారిపై 5 మాసముల కఠినశిక్ష విధింపబడెనని నర్పారావుపేట నుండి వార్త దెలియుచున్నది. పాలకొండలో గాంధీ దాసు కృష్ణమూర్తిగారిపై 5 మాసముల శిక్ష విధింపబడెను. సహాయ నిరాకరణోద్యమాభివృద్ధి కై తేడేదీక్షతో పనిజేయుచు, ప్రజాసాయాస్య ప్రబోధము గావించుచున్న చెరుకువాడ వెంకట నరసింహం పంతులుగారిని 108 శెక్కునుండి కౌతవరమునందు అరెస్టుజేసిరిని ఇప్పుడే తెలిసినది. ఒంగోలునందు వల్లూరు నారాయణరావుగారికి సంవత్సరము విడిఖయిదు శిక్ష విధింపబడెను. ఆంధ్రదేశమునండి వివరకు సైనికులు పర్యటనము సలిపియుండిరి. మరల నిపుడు వెడలుచున్నారు. గుంటూరునందు సైనికులిపుడు, దిగియున్నారు. ఎట్టి కోతకారణమున్నను దౌర్జన్య రహితముగ ప్రవర్తించుచున్న ఆంధ్రదేశమునందు, సైనికులు వెడలుట కవసరమేమియు గనుపింపదు. వారి రాకవలన, ప్రజల నిశ్చయము సడలుటకుమారుగ మరింత బలపడును. ఇట్టిసందిగ్ధ సమయమునందు ఆంధ్రులు తమసహజ శాంతిలమును విడనాడకుండుట ముఖ్యవశ్యకము. వ్యాధి శాధితులను దుర్బులులై యున్నవారూ, దేశభక్త కొండ వెంకటపుయ్యపంతులుగారు శీతారామశాస్త్రి ప్రభువుల నిర్బంధమునుగూర్చి ముచ్చటించుచు, న్యాయవాదులందరును ఈ యుద్యమమున శరవలసినదనియు, సైనికులు ఆగ్రహమును పులికొల్పినను ప్రజలు శాంతి నేమాత్రము విడనాడ జనదనియు, హెచ్చరించిరి. ఈ హెచ్చరికను గమనించి, తుదిరంగమున నయినను న్యాయవాదు లీధర్మ సంరంభమున పాల్గొని తమ కీర్తిని నిలవబెట్టుకొనుట న్యాయము. ఆంధ్రు లిదివరకే కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును భక్తితో కొనసాగించి దేశసేవ యొనర్చియుండిరి. ఖద్దరు బట్టల నిర్మాణమునందేమి, మద్యపాన నిషేధకార్యమునందేమి, శాంతిపై నికుల నేర్పాటు జేయుటయందేమి, ఆంధ్రులు ముందంజవైచిరి. ఇప్పుడు పన్నుల విషయమునగూడ, వివిధమండలముల వారును తమ

కర్తవ్యమును నిర్ణయించుచున్నారు. ఆంధ్రదేశ మింతవరకును దౌర్జన్యమునకు చోటియకుండ తన కార్యక్రమమును కొనసాగించు చున్నది. వెంకటపుయ్య పంతులుగారి హెచ్చరిక ననుసరించి, ఇకముందుగూడ నాంధ్రదేశము అహింసా ప్రతమును నిష్కర్ష గ నవలంబించి, ఖ్యాతిగడించుగాక!

**మదరాసు శాసనసభ**  
మదరాసు శాసనసభలో నిమ్మజాతులకు 100కి 50 వంతున విద్యార్థి వేతనముల నియవలయునను తీర్మానమును యం. సి. రాజగారు ప్రతిపాదించగ, సభ్యు లీ తీర్మానము నెట్టి యభ్యంతరము లేకుండ సంగీకరింపవలసి యుండెను. అందుకు మారుగ, బి.మునిస్వామినాయుడుగారిొక సవరణను ప్రతిపాదించిరి. మిగిలిన విద్యార్థి వేతనములనన్నిటిని బ్రాహ్మణేతర సుఖములకు రిజర్వచేయవలయుననియు నిమ్మజాతులవారు ఏకాగ్రణముచేసెనను గైకొనని విద్యార్థి వేతనములనుగూడ, బ్రాహ్మణేతరులకే ఈయవలయుననియు, ఈసవరణ ప్రతిపాదించుచున్నది. నిమ్మజాతుల శ్రేయోభివృద్ధికొరకు తీర్మాన ము ప పాడిం ప గ, బ్రాహ్మణేతరుల సంగతిని దాని కడుగబెట్టుటచే చర్చ జరిగెను. బ్రాహ్మణులనసలే బహిష్కరించుట పాడిగాదని నరసింహాచార్యులగారు ప్రసంగించిరి. తుదకు మునుస్వామినాయుడుగారు తమ సవరణను రాజగారు తమ తీర్మానమును ఉపసంహరించుకొనిరి. పర్యవసానముగూర్చి వ్యాఖ్యానముజేయ నవసరములేదు. షణ్ముఖంపేళ్ళగారు ప్రతిపాదించిన మరీయొక తీర్మానమును గమనింపవచ్చును. మదరాసు శాసన సభ్యుల భత్యమును ది స ము న కు పది రూ పా యి ల ను ం డి ఇ రు ప ది రూ పా యిలవరకు హెచ్చించుదని, షణ్ముఖంపేళ్ళగారు తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. ఈ తీర్మానమును నిరాకరించుటలో మాత్రము శాసనసభవారు విచక్షణను జూపిరి. మదరాసు శాసనసభలో జరిగెడి ప్రసంగముల తెలియివగలదో, కార్యక్రమము జూచిన తేటపడును.

**శ్యామసుందర చక్రవర్తి**  
శ్యామసుందర చక్రవర్తిగారి కిదివరకు సాక్ష్యమియినందులకు మూడుమాసముల శిక్షను విధించిరి. ఇప్పుడు క్రిమినలు లా సవరణచట్టముక్రింద మరల నొకసంవత్సరము షిక్షియును శిక్షను విధించినట్లు, వార్తలు దెలుపుచున్నవి. ఒక్కమారు శిక్షను విధించిన చాలమ గాబోలు. దేశనాయకుల నీరీతిన ప్రభుత్వమువారు పదేపదే గౌరవించుట, దేశపురోభివృద్ధికి మిగుల సహాయకారి యనుటకు సందియములేదు. దాసు, చక్రవర్తి, జితేంద్ర లాల్ బెనర్జీగార్లవంటి సుప్రసిద్ధ నాయకులు కారాగృహముల జేరుచుండ, వంగదేశ మోక్షమున కాటంక మేముగలరు?

**మదరాసు శాసనసభ**  
గురువారము 19-1-22  
ఫలహారానంతరము  
ఫలహారానంతరము శ్యామల కాసనసభ సమావేశమయ్యెను. మధ్యాహ్నము చర్చింపబడిన తీర్మానమును మార్గ నారాధనాపంతులుగారు ఉపసంహరించుకొనిరి.  
(ప్రత్యేకాంధ్రవాప్తి) నిర్మాణమునకు సంబంధించిన తీర్మానము సుపాదించెదమని మార్గనారాధనా పంతులుగారు నోటి ను ఇచ్చియుండిరిగాని ఆ తీర్మానము సుపాదించవలసివారు సభలో చెప్పిరి.  
రీతవిద్యార్థులకు ఉదయపునర్వేషి కేటు ఇచ్చుటకు గ్రామార్యులకుకూడ అధికార ముండవలయునని దాక్టరు రామరావు గారు ఒకతీర్మాన ముపాదించిరి. గ్రామార్యులకే కాక ఈ నిధిపలు సభ్యులకు కూడ అధికార ముండవలయునని యం. సి.

రాజగారు సవరించిరి. స్థానికస్వపరిపాలన సంఘ అధ్యక్షులకు కూడ ఇట్టిఅధికార ముండవలయునని విశ్వవాదజానుగారు మరీయొక సవరణ ముపాదించిరి.  
ఈతీర్మానమును సంపూర్ణముగ అంగీకరించుటకు వీలులేదనియు స్థానికసంఘముల అధ్యక్షులు నెట్టికేట్లు ఇచ్చుటకు తనకు ఎట్టి అభ్యంతరము లేదని గా. పాత్రోగారు చెప్పిరి.  
తీర్మాన ముపసంహరింపబడెను  
నిమ్మజాతులకు విద్యార్థి వేతనములు  
ఈ క్రింద నుకపాదించబడిన తీర్మానము సుపాదించెదమని సి. వి. వెంకటరమణయ్యగారు నోటినుఇచ్చియుండిరి.  
“ఇంక 5 సంవత్సరములవరకు విద్యార్థివారికి పాతకాలలో చదువు విద్యార్థులకు ప్రభుత్వమువారు ప్రస్తుత మొనంగు విద్యార్థి వేతనములలో సగమువంతు అదీద్రావిడుల ఇరక నిమ్మజాతివారికికూడ ప్రత్యేకింపవలెను.”  
వెంకటరమణయ్యగారు తీర్మాన ముపాదించిన మనిరి.  
యం. సి. రాజగారు తా సుపాదించెదననిరి.  
యం. సి. రాజగారు సభ్యుల అనుమతిపొంది తీర్మాన ముపాదించుట అదీద్రావిడుల దుర్లభగురించియు, వారికి తగిన సహాయము చేయవలసిన అవశ్యతగురించి మాట్లాడిరి.  
శ్రేష్ఠులపేళ్ళగారు తీర్మానమును బలపరచిరి.  
సి. వి. వెంకటరమణయ్యగారు:— నేను తీర్మానము బలపరచుచున్నాను. అనవసరముగా హానికరముగు సవరణ ఉత్పాదించెద మని ఒక సభ్యుడు నోటినుఇచ్చెను. ఈసందర్భము నతియగ బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరసమస్యకు సంబంధించిన అక సరమగు వాదప్రతివాదములు జరుగునని నేను తీర్మాన ముపాదించినట్లేని. ఈవిద్యార్థి వేతనములలో సగము వంతు అదీద్రావిడులకొరకు సంపూర్ణముగ ప్రత్యేకింపబడవలయును.  
సి. మునుస్వామి నాయుడు గారు తీర్మానమును ఇట్లు సవరించిరి:—  
మిగిలిన సగము విద్యార్థి వేతనములు బ్రాహ్మణేతరుల కొరకు (మనామృతీయులు కై) ప్రత్యేక సహా, ప్రత్యేకింప వలయును. నిమ్మజాతులకొరకు ప్రత్యేకింపబడిన విద్యార్థి వేతనములలో ఖాళీలవడిన ఎవల వాటినుకూడ బ్రాహ్మణేతరులకే ఇయ్యవలెను.  
ఈతీర్మానమును సవరణను దాక్టరు నటేశంమొదలి, తనీకాచలంకెట్టి, సోమసుందరం పిట్టేగార్లు బలపరచిరి.  
బ్రాహ్మణులను మాత్రము ఇట్లు ప్రత్యేకింపి, వారిని క్షీంచుట న్యాయము కాదని టి. యం నరసింహాచారి గారు, రంగనాథం మొదలిగారు, వెంకటరమణయ్యగారు ఎ. యస్. కృష్ణరావుగారు, మెప్పన్ గారు మాట్లాడిరి.  
ఈ తీర్మానపుచర్చ సందర్భమున అనవసరముగ బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరసమస్య ప్రాముఖ్యమునకు తేటపెను. చర్చ అనవసరములను అసత్యములను నగు విషయములలోనిదిగను.  
గా. పాత్రోగారు.  
గా. పాత్రోగారు ఇట్లు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి:—  
ఈ తీర్మానమును అంగీకరించుటకు వీలులేదు. నిమ్మజాతులకు రీత సహాయము చేయటం అనవసరమని నేను నమ్ముచున్నాను. ఆయినను యీ తీర్మానమునకు ఎట్టిలాభము కలుగజాలదు. ప్రభుత్వనిబంధన ననుసరించి అన్నిజాతులకు చేతన రీతబాల్యలో అర్హులకు విద్యార్థి వేతనములను పంచివెట్టవలెను. అంతేగాని ఒకజాతివారము ప్రత్యేకించి అవతిబాల్యలకు విద్యార్థి వేతనము రియ్యకూడదనినభ్యులు తీర్మానించుట యక్షమకాదు. ఇంకకాలము బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేతరులను అణగద్రోక్కుచుండిరిని మనము చెప్పుకొనుచుంటిమి. మనకు ఇప్పుడు అధికారము రాగానే బ్రాహ్మణులను అణగద్రోక్కుప్రయత్నించుట న్యాయము కాబలదు. కావున యీసవరణ సమంజసమైనది కాదని నమ్ముచున్నాను. నూటికి50 వంతున విద్యార్థి వేతనములను అదీద్రావిడుల కేచ్చుటకు వీలులేకున్నను, అదీద్రావిడు ఇతరన్ని జాతివిద్యార్థులకు అధికముగ విద్యార్థి వేతనము లొసంగుటకు ప్రయత్నించెదను. మిగిలిన వాటిలోకూడ అర్హులకు బ్రాహ్మణేతరబాల్యలకు సధియగ విద్యార్థి వేతనము తిచ్చుటకు ప్రయత్నించెదను. ఏజాతిచేరినవారైనను అర్హులైనవారికి విద్యార్థి వేతనము రియ్యవలయును.  
తీర్మానము సవరణ ఉపసంహరింపబడెను.  
కొన్ని సభ్యుల బలై  
కొన్ని సభ్యులకు దిన మొకటింటికి 20 రూపముల బలై ఇవ్వవలయునని యం. టి. షణ్ముఖంపేళ్ళగారు తొక తీర్మాన ముపాదించిరి: మునిష్టమారులు అల్లుడుసోమాజీ సోపాన గారు తీర్మానమును బలపరచిరి.  
అర్హులసామి ఉడయగుగారు, విశ్వేశ్వర శానుగారు, మొదల శాసనచంద్రికావుగారు, సోమసుందరం పిట్టే గారు తీర్మానము అధిక్షేపించిరి.  
తీర్మానము నిరాకరింపబడెను.

# నిర్బంధవిధాన విజ్ఞాపనము

## ఆంధ్ర రాష్ట్రము

రాజమండ్రి నాయకులు బారిష్టరు స్వామినాయుడుగారు మున్నగువారిని 5 గురిని పట్టుకొనుట  
చెరుకువాడ నరసింహంగారిని పట్టుకొనుట

రాజమండ్రి కళాశాల విద్యార్థులు 160 మంది మానివేయుట

విజయనగరమున వర్తకులు మద్యపానమును పూర్తిగా మాన్పించ బూనుట

మాచిరాజు రామమూర్తి పాటిమల్లు సుబ్బారావుగార్లను పట్టుకొనుట

గాంధీదాసు కృష్ణమూర్తిగారికి 5 నెలలు విడిశైదు.

### విజయనగరమున ఆజ్ఞోల్లంఘనము

మొదట ఆజ్ఞోల్లంఘన మొనరించినవారిని పట్టుకొనిన విద్యుట్ అధికారాన్ని ప్రకటించి. కలంటిరుల సంఖ్య చాల పెరుగుచున్నది. రాజదీక్షితులుగా నివేదించున ప్రధానో పని చేయుచున్నారు. కల్లు సారా దుకాణములంద్రి దీక్షితో బోధించుచున్నారు. శ్రీ లీకార్యమును ప్రారంభించుటచే పెద్దలకుగూడ నుత్సాహము కలిగినది. పెద్ద పెద్ద వర్తకులు గూడ బోధించుచున్నారు. పెద్దలును గూడ పట్టుకొనవలసి వచ్చుటచే పోలీసువారు దివ్యపహుచున్నారు. వారిని పోలీసు వారు పట్టుకొని మరునాడు మధ్యాహ్నము 12 వరకును చెరసాలలో నుంచి ఏ మోతును లేకుండ వదిలివేసిరి. అందువలన ప్రజలలో చాల కలవరము కలిగినది. విలేవాడు లలో గూడ నుత్సాహము కలిగినది. పరిశీతులు వారికి గూడ దుర్భరము లయ్యెను. పోలీసువారు దుఃఖములంద్రి బోధించు వారిని బోధించునాని. దుకాణదారులు సుదీర్ఘముల యొద్దకు మొదట వెళ్లిగాని కిస్తీవెల్లింపుడినందుకు వా రేమియును సహాయము చేయవలసి. పట్టుట వారు కాలగ్రామ కార్యాలయమునకు వచ్చి ముందునెలలో వేలముజరుగునరకును నిరోధమును తూన చో రాము తిరిగి పాదముని చెప్పిగాని కాలగ్రామ ఆజ్ఞా నుల్లంఘించి బోధనలను మానవలసినదని కార్యదర్శి తెలిపెను. రెండవ సారి ఆజ్ఞోల్లంఘన మొనరించినవారిలో బలరావుదాసు కడిం పెట్టి రామమూర్తిగార్లకు మాత్రమే 17 వ తేదీని బారిష్టరువారె నని నోటీసులను 108 క్రింద పంపిరి. తక్కిన వారికి 28 రి 3 ని ఆనగా ఎం. వెంకట రామమూర్తి, మండ సత్యనారాయణ గార్లకు నోటీసులు రాతము. రామమూర్తిగారికి వారంటు వచ్చు నని వదలి కలదు. మొదటివారిద్దరును గొప్ప యూరేగింపుతో బారిష్టరు వెళ్లిరి. నాటకము లేదని కేసు చేయుచు మేజిస్ట్రేటు ఎదురుగా వచ్చెను. తేదీని తెలిపకుండ వాయరా వేడిగి రాచి రాజు రామదాసుగారు ఆజ్ఞోల్లంఘన మొనరించి గంభీరీన న్నాసము నొసంగిరి. ఉద్యోగులను ప్రముఖులను సభచేసి సభ్యులు యింకొక్కరుగారి చర్యను గురించి ఆలోచించి 5 ని వదలికలదు. ఆరే దనవసరమగు కలవరమును కలిగించెనని తేల్చి రనియు పెద్దయూద్యోగుల నుత్తరవులు వచ్చుచున్న కేసులను నిలుపుటకు సూచించి రినియు తెలియుచున్నది కొంతకాలము క్రింకట సభ్యులు యింకొక్కరు 80 మంది విజయ కనిష్టేలును పిలిపించి వారముకోజు లుంచెను. అందు వలన ప్రభుత్వమున కనవరముగ 500 వ్యయమైనది. ఆ సొమ్ము యింకొక్కరు యివ్వవలెనని వా రాజ్ఞాపించిరి. వానిని వర్తకుల వద్దనుండి వసూలుచేయుట కిదిచు చూచుచున్నాడను నదం తులు వెలవడినది. పరిశీతులి కను వినుచు ముగిసిన తలంచి యి దివరకు కిషింపబడిన ముగ్గురికేసులను మరల విచారణ చేయవల సెనని మిరవాడు యద్యోగులను కోరిరి. కాలగ్రామపని బాగుగా జరుగుచున్నది.

### విజయనగరమున వర్తకుల సభ.

19-వ తేదీ మార్చిట్రయలో హిందువులను ముహమ్మదీ యములు వర్తకులందరూ నారాయణవేంకటరామయ్యగారధ్యక్షతక్రింద సమావేశమైరి. వర్తకులక్రింద పనిచేయు నాకడమును బండివాంధ్రును గొదాములలో పనిచేయు వారును (తాగగూడ దని అందరువర్తకులు అజ్ఞాపింపవలెను. అట్లుతాగదు మాననివారిని పనిలోనుండి తీసివేయవలెను. వాకి వర్తకులను ఎన్నుకొను పని యియ్యగూడదు. విదేశీబట్టలను పూర్తిగా బహిష్కరింపవలె ను. ప్రతియింటను రాట్టలులమీద నాలువడుక వలెను. మడుకు నూలును ఖద్దరు బట్టలను హెచ్చుగా నుపయోగించవలెను. ఆకు తీర్మానము నామోదించిరి. ఈతీర్మానములు వెనకేరుపట్టు చూచు

టకు 20 మందిని యుపసంఘముగా నియమించిరి. ఎం.వి. రామ మూర్తి, రాజదీక్షితులు, రామదీక్షితులు గారి భార్య శ్రీమతి మహాలక్ష్మమ్మగారు సభలో నుపస్థింపించిరి. పాలకొండలో కృష్ణమూర్తిగారి కేసు 19 వ తేదీని గాంధీదాసు కృష్ణమూర్తిగారిని పూర్తే గింపుతో కోర్టుకు తీసుకొనివెళ్లి విచారణ జరిగినది. 5 నెలలు విడిశైదువేసిరి. చెరసాలలో భోజనముపాదుము లేదు. ఆయన నీరు మాత్రమే త్రాగియున్నాడు. కాలగ్రామ విషయమై పాల కొండతాలూకాలో నొకకల్పమునుడిది వీరు చాలా క్రధతో పనిచేసి 100 సంఘముల హేళించిరి. కృష్ణమూర్తిగారి కేసుగతి గర్భవతిగా వచ్చుచి. ఎనిమిదవ తూనము. వేరు పెద్దదివచ్చులేదు. ఇట్లున్ననుగూడ కృష్ణమూర్తిగారు చెరసాల కేసుకు వెను దీయలేదు.

### రాజమండ్రి నాయకుల ఆరెపు

డాక్టరు గురుమూర్తిగారును మరి 12 మందియు 18 వ తేదీని ఆజ్ఞోల్లంఘన మొనరించిరి. వారినికను (19 వ తేదీ)పట్టు కొనలేదు. ముగ్గురినిపలు సభామండరమున మండలకాలగ్రామ సభ జరిగినది. ఆజ్ఞోల్లంఘనము పన్నులనియగూడదను తీర్మానము తామోదించబడినది. మండలమువా రందరును 144 వ పెక్కును ఆజ్ఞల నుల్లంఘింపవలెనని తీర్మానించిరి. ఫిరేవరి 5 వ తేదీనర కును పన్నులను చెల్లింపరాదను. ఈలోగా అందుల కంగీ కరించువాకి సంతకములను గ్రామములలో తీసికొనవలెనని తీర్మానించిరి. 19 వ తేదీ సాయంకాలము పాలచావులో భవిషి పాటి సత్యనారాయణగారి అధ్యక్షతక్రింద గొప్పసభ జరిగి నది. 5000-మంది వచ్చిరి. అధ్యక్షుడు దీర్ఘపన్యాసము నొసం గెను. మరల ఆజ్ఞోల్లంఘన మొనరించి అధ్యక్షుడును కలంటిరులు ను భవిషిపాటి కవరావత్తయి, ద్రోణరాజు పెద కామేశ్వర రావు, నాళం చినభీమరాజు, అశం మొహిదీను, మాచిరాజు, రామచంద్రమూర్తి, కేశవశ్రీ ప్రసాదరావుగార్లు పన్నులు చెల్లిం పగూడదనియు ఆజ్ఞోల్లంఘన మొనరింపవలెననియు నుపస్థింపించిరి. తిమ్మింకను పట్టుకొనలేదని విచారించిరి. ప్రభుత్వసారస్వతకళా కాలంద్ర శ్రీలు విద్యార్థులకు వారముకోజులనుండి బోధించు చున్నారు. శాలనుండి కలంటిరులు విదేశీబట్టల అమ్మకమును నిరోధించు చున్నారు. అందులన ఖద్దరుఅమ్మకము చాల హెచ్చినది. విదేశీబట్టల అమ్మకము చాల తగ్గిపోయినది. న్యాయవాదులలోను విద్యార్థులలోను చాల కలవరము కలిగినది.

### II.

బారిష్టరు కే. వి. ఆర్. స్వామినాయుడు (ముగ్గురినిపలు డ్యెయ్యును) సబ్బారవు అప్పలస్వామి (వైనుచేయర్లు) డాక్టరు పాలకోడేటి గురుమూర్తి, భవిషిపాటి సత్యనారాయణ, మాచిరాజు రామచంద్రమూర్తి, చేరిని వీరన్న (కాటేరు) గార్ల ను 19 వ తేదీ సుధ్యాహ్నము 12 గంటలకు పోలీసు యింకొక్కరు ఆరెస్తుచేసెను. డాక్టరు గురుమూర్తి గారికి వారంటును చూపగానే కలంటిరులు తక్కిన ముద్దాయిల యిండ్లకు పరుగెత్తి వారినుండని తీసికొనివచ్చిరి. అంగం టలో పెక్కువేలమంది ప్రజలు సోగువడిరి. కలంటిరు లూకే గింపు వేర్పాటుచేసిరి. పెద్దబజారువీధిని సలు కలవర్త కచేరికి నాయకులను తీసికొనివెళ్లిరి. అచట బట్టలకట్టరు (చేకను గారుండి బామినప్పదరా అని నాయకుల నడుగగా వారంద రును నింకొకరినికొ ముద్దాయి అందరికీమును విరువ వందన ము లింగించుచున్నానని స్వామినాయుడుగారు తెలిపిరి అసహా యోధ్యమనిషు టులో బామినాను పడకు లేదని భవిషిపాటి సత్యనారాయణగారు చెప్పిరి. కలవర్తరు ముద్దాయిల ను కాకి నాడ తెలియకుచు నొని పోవ నాజ్ఞాపించెను. దుకాణములు మూతపడిన. మొదటివారిద్దరును ఆజ్ఞోల్లంఘన

గర్జను జనరలుగారి పన్నులఅసిస్టెంటు ప్రైవేటు ప్రాక్టీసు చేయుటాడనియు, ఆ పదవికి ప్రాన్సియలు మెడికలు సర్టిఫికుటు చేరినవారిని నియమించవలయుననియు డాక్టరు సి.వి. రామశాస్త్రిగారికి తీర్మాన ముపహించిరి. డాక్టరు యు. రామశాస్త్రిగారు తీర్మానమును బలపరచిరి.

ప్రైవేటు ప్రాక్టీసు చేయుటకల్ల ఎట్టి నష్టము లేదని యు, ప్రాన్సియలు మెడికలు సర్టిఫికుటు చేరినవారిని యీ పదవులకు నియమించు విషయమై అధికార మివ్వవలయునని ఇండియాప్రభుత్వమువారి అనుజ్ఞ కోరబడినదనియు గౌ. రామా రాయజింగారు చెప్పిరి

తీర్మాన ముపసంహరింపబడినది.

బహువు మోతలేని పశువులకు, వ్యవసాయముకొరకు ఉపయోగించవలయుపశువులకు, తోలుగట్టు ఛార్జి పుచ్చుకూడదని టి.సి. తంగవేలపిల్లెగారి తీర్మాన ముపహించిరి. తంగవేలు నాయగారు, అప్పవసామి ఒడయగుగారు తీర్మానమును బల పరచిరి.

సాయంకాలము 5 గంటలకుచే సభ అంతంతో నిలుప బడినది. తరుగ క్రికవారం ఉదయం 11 గంటలకు సభ సమా వేశ మగును.

## రెండవ దినచర్య

జనవరి 20:— కామసభ మరల యీ యుదయము 11 గంటలకు సమావేశ మయ్యెను. గౌ. ఎల్. పి. రాజగోపాలా చార్యులుగా రగ్రామవాధిపత్యము వహించిరి. ప్రారంభమున ప్రశ్నోత్తరములు జరిగెను.

కోంతశేపు స్థానిక యుత్తరువులను గూర్చియు లోకల్ బోర్డు సహజచట్టములను గూర్చియు కొన్నిమాటలు నూచింప బడినది.

బహువులేని పశువులకు తోలుపచ్చు చేయరాదనిపి. తంగవేలు పిల్లెగారి రుపహించియుండిన నిక్షుటి తీర్మానము మరల చర్యకు వచ్చెను. ఆర్. శ్రీనివాస అయ్యంగారు, రామనాథ పురం రాజాగారును, సి. వి. ఎస్. నరసింహరాజుగారును ఈ తీర్మాన మనవరమనియు స్థానిక సంఘములకే యీ యధికారము గలదనియు ఈ కానసభవారు జిల్లాబోర్డు విషయము లలో ప్రవేశించ నక్కరలేదనియు చెప్పిరి. టి. ఎం. నరసింహా చార్యులుగారును అలాగుననే చెప్పిరి. గౌ. పి. రామారాయ జింగారు ఈతీర్మాన మనవరమనియు స్థానిక సంఘములు తమ యిచ్చవచ్చినటుల చేయవచ్చుననియు చెప్పిరి. పిమ్మట తంగవేలు పిల్లెగారు తమ తీర్మానము నుపసంహరించుకొనిరి. రాజధానికళాశాల ఆనర్సు కోర్సులోని విద్యార్థులను చేర్చు కొనుటలో ద్రవ్యసాంఘికవిషయములను ప్రత్యేకముగ పాటింప నవసరము లేదని టి. సి. తంగవేలు పిల్లెగారు రుపహించిరి. దరభాస్తులలో ద్రవ్య వసతి, సంఘముచేరు-అనవసర మనియు పిల్లెగారు చెప్పిరి.

పూర్వముండిన నిబంధనలు కట్టుబాటులు ఇప్పుడు లేవు. మంచి సువర్ణరే గలవాడు వచ్చి చేర్చుకొన బడుదురు. విద్యార్థులకు ద్రవ్యముండినను లేవన్నను, ఏ సంఘమునకు సంబంధించి యుండినను సువర్ణరేనబో చేర్చుకొనబడుదు రని గౌ. ఎ. పి. పాత్రోగారు చెప్పిరి.

తంగవేలుపిల్లెగారు తమ తీర్మానము నుపసంహరించు కొనిరి.

రాజధాని భావలకన్నిటికిని తగిలెట్లు ఒక సామాన్య లిపి వేర్పాటుచేయవలయుమై ఒక యుపసంఘమును నియమించ వలెనని డాక్టరు గిల్బర్టువేటుగుగారు ఉపసాదించిరి.

మొదట రామచంద్రరావు కంతులుగారు తీర్మానమును ఆమోదించిరి. (సశేషము)

### చైనా విషమస్థితి

చైనాయందు వెళుగాలి పత్తిమున మంచూరియా గవర్నరు వైనులలో నిద్రముగ నుండిరిని ప్రకటించబడినది. అది అసత్యము. వెళుపుగారి నెడిరించుటకు మంచూరియా గవర్నరుకు ఛాలంబిస్ట్రేట్ గారు నిద్రముగ నుండిరిని యివ్వవలెను.

### పాత్రెయినకు పోలీసుదళము.

నాథ్యను ప్రాచ్యదేశమునందు వ్యయమును తగ్గించుటకు గాను పాత్రెయినకు 700 క్రిటిసు సాయధ పోలీసువారిని నియమించవలెనని కలంటిరులు కార్యాలయమువారిచే నూచింప బడినది. వీరు పోలీసు కార్యములకే నియోగింతురు. అక్కడ మొన వైకవేముగ గూడ మార్చబడుటకు ప్రస్తుతము వెదల కొట్టకు టాలములనుండి వీరు ఏర్పాటు చేయబడుదురు.



ఎల్లప్పుడూ పోయిన వానిని పట్టుకొనిరి. ముసలబుద్ధులూ  
మరిగిపోయినదియుద్దాయాను గోదావరీ ప్రాంతమునండి  
కాకినాడ తీసుకొనివెళ్లిరి. కాజుమహేంద్రవరము  
ప్రజలూ సగముమంది అరటికేసి వారిసాన పిరి.

III

ఈనాయకులకు 11 వ తేదీ రాత్రి 7 గంటలకు రైలులో  
పోతున్నారు కాకినాడ తీసుకొనివెళ్లిరి. కాకినాడలో వేలకొ  
లది ప్రజలు వారికి స్వాగతమిచ్చిరి. కామర్లకోటలో 1000 ంది  
వారికి స్వాగత మియ్యగ దొర్లవ్వము మాడదరి సత్వనారాయణ  
గారు వారికి బోధించిరి. కాకినాడ టవును ప్రేమనువద్ద 10000  
మంది నాయకులకు స్వాగత మొసంగిరి. ప్రజలందరూ పెమ్మ  
దిగా వెదలిపోయిన పిమ్మట నాయకులను బద్దెమీద నలు జయ  
అను తీసుకొనివెళ్లిరి. జిల్లామేజిస్ట్రేటు 10 వ తేదీని గూడ రాజ  
మంత్రిగారి నే యున్నాడు.

IV

అయిదుగురు ముద్దాయాలను గోదావరీ ప్రేమనుకు వెళ్లిరి.  
అది అనేక మేముంది ప్రజలుచేరిరి. గజెల్లి రామచంద్రరావు  
గారి అధ్యక్షతకేంద్ర భవనానికి రావచ్చందరావుగారు నాయ  
కులను నగరమునుగూడ సభిసందించిరి. స్వామినాయుడు, గురు  
యూర్తి, సత్యనారాయణ రామచంద్రమూర్తిగారు దీప్తోపన్యాస  
ములనొసంగిరి. కాంతమును పూర్తిగావల. బి వ తలననిపొన్న  
రించిరి. గోదావరీ రాజమండ్రి ప్రేమనుకు ప్రజలతో సందిపోయినవి  
సాయకులనుపట్టుకొనగానే దుకాణములనన్నిటినిమూసివేసిరి వి  
ద్యార్థులందరూ పాఠశాలనువిడిచి వచ్చిరి. సాయంకాలముపా  
యచోటలో మిక్కిలిగొప్పసభ జరిగినది. 10 వేలమంది వచ్చిరి.  
గజెల్లి రామచంద్రరావు గారి అధ్యక్షత వహించిరి అధ్యక్షు  
డును, (ప్రసాదరావు భవనేశ్వరం), బోడపాటి కవరామయ్య, ఆ  
య్యగారి బాపిరాజు, కపర్తి ప్రసాదరావు, కవిరాజు శ్రీసాద  
శ్యామమూర్తిరాష్ట్రీ, దువూరు వెంకటేశ్వర్లు (అచలపురం)  
గరిమేశ్వ సత్యనారాయణ అజియో మొహిదీను నాళం భీమ  
రాజుగారు రుపన్వహించిరి. రాత్రి 8 గంటలకు సభ ముగిసెను.

రాజమండ్రి ప్రభుత్వ కళాశాల విద్యార్థులు

ప్రిన్సిపాలు విద్యార్థులవలన తుమానణ కోరినందున  
ప్రిన్సిపాలవలన 160 మంది కళాశాలను మూసివేసిరి. ప్రిన్సి  
పాలు భోజనస్వకాములని గమలకు తాళములు చేయించెను.  
30 మంది మాత్రమే కళాశాలకు వెళ్లిరి.

బుంగోలు

శ్రీయత వల్లారి నారాయణరావుగారికి 1 సం॥ విడిపై  
దు విధించిరి.

చెరుకువాడ నరసింహంగారిని పట్టుకొనుట.

శ్రీయత దేశబంధన మెకకువాడ వేంకటనరసింహం  
గారిని 20 వ తేదీ వుదయము 7 గంటలకు కాంతములో 108  
(కింద పట్టుకొనిరి.) 20 వ తేదీ మధ్యాహ్నము గుడివాడ తీసి  
కొని వెళ్లెను. దుకాణము లన్నియును మూయబడినవి.

గుంటూరు నాయకుల అరెస్టులు.

శ్రీయతులు నీతారామరాష్ట్రీ రాధాకృష్ణయ్య  
గార్లు రైలులో రాజమండ్రి పంపి పిమ్మట. ఆనాడు సాయం  
కాలమే గుంటూరులో గొప్ప సభ జరిగినది. పది వేలమంది  
వచ్చిరి. దేశభక్త వేంకటప్పయ్యగారి కీ జబ్బుగా నున్నను  
గంధీరోపన్యాసము నొసంగిరి. న్యాయవాదు లందరూ  
వెంటనే నరహయోద్యమము వలంబింపరలె ననిరి. పన్నులు  
చెల్లింపగూడని పలువురు పదస్థునించిరి. మరునాడు పరియొక  
సభ జరిగినది. సైనికులు దొర్లవ్వముచేసినను ప్రజలు కాంత  
మును వదలుగూడ దని వక్రలు బోధించిరి.

మాచిరాజు రామయ్యగారిని పట్టుకొనుట

ఆంధ్రదేశ గ్రామ పాలక సంఘ కార్యదర్శియు ఆ  
సంఘమువారి క్షేత్రకు సంపాదకుడు నగు మాచిరాజు రామ  
య్యగారిని 112 కింద పట్టుకొని గుంటూరు తీసికొనివచ్చిరి.  
19 వ తేదీని జిల్లా కలెక్టరు గారెటిగారి కోర్టులో విచారణ  
జరుగును. 12 వ తేదీ ని పొన్నురులో జిల్లామేజి  
స్ట్రేటు ఆజ్ఞ నుల్లంఘించిన వారిలో రామయ్యగారి  
కొక్కరు. ఇతడు పన్నుల నియ్య వద్దని స్పష్టముగా బోధిం  
చెను. చాంతోలు గ్రామకార్యకర్తములకు రాజీనామా నిచ్చెను.  
మండలములోని గ్రామవాగ్ధులు వెక్కుమంది రాజీనామాల  
నిచ్చుటకు ప్రోత్సాహపరచెనని 120 మంది సిపాయీలను  
మర ఫిరంగులను చాలమంది రిజిస్ట్ర కనిస్టేబులను గుంటూరుకు  
తీసికొని వచ్చిరి.

పాటిపళ్ళె సుబ్బారావుగారిని

నర్సారావుపేటలో పట్టుకొనుట

సుబ్బారావు గారి రాజ్యోల్లంఘన మొనరించిరి. 3000 మంది  
చుట్టపట్ట గ్రామములవాడు యూరేగింపుతో గొనివచ్చుచుండ  
సుబ్బారావుగారిని పట్టుకొనిరి. అల్లరు లేమియును జరుగలేదు.  
సుబ్బారావుగారికి 5 వేలలు కలిపివేయ వేయబడినవి. గొప్ప సభ  
(గంధారియమువద్ద జరిగినది. వల్లారి రాజకవి (యల్లవంక)  
వేమూరి శ్రీరాములు గార్లు సన్వహించిరి. కాంతములను వీడక  
కాంతిసేలలోచరి వేలకొలదిగ చెరసాలకు పొందని బోధించిరి.

కొల్లూరులో ఉపాధ్యాయుల రాజీనామాలు

గుంటూరు జిల్లా కొల్లూరులో జ్ఞానస్వామి విశ్వవిద్యాలయం  
(ఎల్. టి. వి. విద్యార్థి) నాదెళ్ళ మార్గనారాయణ బి. ఏ., పెట్టా  
వెంకటేశ్వర్లు, జ్ఞానస్వామి నరసింహంగారు కొల్లూరులో  
వైమాన్యములలోని యుపాధ్యాయుల పదవులకు రాజీనామాల  
నిచ్చిరి. రవివర్మ పోలీసు ఉద్యోగులు దెబరించి 112 రూపా  
యలు 1 మాత్రము వసూలు చేయగలిగిరి. మరల నేమియును  
వసూలు కాలేదు.

పన్నులపై రాకరణము

(ది. బి. మోచర్ల రామచంద్రరావు పంతులుగారు)

గుంటూరు జిల్లాలో తాత్కాలికముగనో లేక భాయ  
మునో పన్నుల నియమలదని గుంటూరు జిల్లా కార్మికుల సం  
ఘమువారు తీర్మానించినదియు, పన్నులను వసూలు జేయుటకు  
ప్రభుత్వమువారు రిలంభించెడి చర్యలయెడల కానరానిస్కారము  
గావించువిషయ ములోచనయం దున్నదనియు స్వరాజ్యపత్రిక  
యందు గాంచిరి. నేను 10 వత్సరములు కానరానిస్కారము దా  
జిల్లాకు ప్రతిధిగనుంటిని. ఆ జిల్లాయొక్క జేమము నే నానిం  
చుచుందును. అందుచే ననహయోద్యమములంబడు లైన నాన్నే  
హితులను వారవలంబించుచున్న ఉపదేశకర మగు కార్యము  
యొక్క ఫలము లను నున్న పొచ్చుమిటుకు నా విధియని  
యెంచుచున్నాను ప్రధాన స మ వ్య వై నా యభిప్రాయము  
లెల్లగజను విధియున్నది. ప్రజాబాహుళ్యము మొత్తముగా ప్రభు  
త్వమువారికి కృతీకముగ కానరానిక్రమణమునకు గడంకుట  
వలన దొడ్ల వ్యయమును, అల్లరులు ను సుభ  
వించునుగాన అందుకు నేను సన్నుతింపను. అహత్యకా  
బాదుకందు సమావేశమైన కార్మికులవారు కానరానిక్రమణకు  
గడంకుటకు చాల నిబంధన గావించిరి. కాని కానరానిస్కా  
రము వసులుగో పెట్టు విషయము గాష్ట్రీయ కార్మికుల సంఘ  
ములకు వదిలివెచ్చిరి. దేశవాదయందు సమావేశమైన గాష్ట్రీ  
య కార్మికుల కమిటీవారు ఇట్టి ముఖ్యాంశములం దాబాధ్యత  
ను జిల్లాకార్మికుల కమిటీలకు వదిలివెచ్చిరి. కానరానిస్కారము  
గావించుటకు కలసిన నిబంధనలు నిర్వహించబడినవి యుద్యమ  
నాయకులు ఎంచినవో కానరానిస్కారమునుగురించి నిర్ణయం  
చు బాధ్యతను వారు జిల్లాసంఘములమీద వదిలివేయకాదు.  
బొంబాయియందు జరిగిన నాయకులసమావేశమున మహాత్మా గంధీ  
గారు వచించినవిషయములను గమనింపవలెనని కోరుచున్నాను.

“ సార్వజనిక కానరానిస్కారముల నుని ఆపాయములు  
నాడవలెను. కాగ్యమొనర్చుటకు ముందు నేను ఏమిదివ్యా  
యములు పర్యాలోచించెదను. అందుచేత నే నాన్నే హితులను  
కార్మికులనాయకులను ప్రభుత్వమున దానికి గడంకు వదిలి  
తిని. దాని నతి జాగ్రత్త నొనర్పవలెను నాకు ఈ విషయమున  
దీక్షిణాక్షి కాణుండు కోత యనుభవము గలదు నేను స్వయ  
ముగ దాని నొనర్చుననున వేచి గమనింపవలెనని కోరితిని” అని  
నుడిని. మహాత్మాజీ ఆతిశయాగ్రహకరము పర్యాలోచనము నవ  
సరములని దీక్షిగ దిలచుచుండ, గుంటూరు అనహయోద్యమవా  
దులు తొందరపడి జిల్లాను అల్లరులలోనికి దింపుట యుచియమా?  
బొంబాయియందు నూచింపబడిన విధమున నొక రాండు  
పేటకు సమావేశము జరుగు ను నా చ న లు గన్పించుచున్నవి.  
అందుచే దేశజేమము నాలోచించి, ఉద్యమము ప్రస్తుత రూప  
మున నడపుచున్న నాయకులు ప్రజల ననేకకష్టములలో దింపు  
నీ కార్యముకు గడంకుటకు పూర్వము ఏమని కాదు, నూరు  
వందలయము లాలోచింపవలెను.

మంగళగిరి, పామరలయందు సమావేశములు జరుగు  
నని తెలియుచున్నది. ఆ సమావేశము లందు ఈ విషయమున  
తీవ్రముగ నాలోచించెద గని నమ్ముచున్నాను. కన్నులనిరాకర  
ము ననగాలో పెట్టుటలకు చాల నివారకర మగు చిత్తులు  
సంభవించును.

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము

వి. ఏ. పరీక్షా ఫలితములు.

ఇంగ్లీషు (పాఠ్య I)

- 2, 10, 11, 13, 14, 18, 22, 23, 25, 26, 27, 29,  
31, 33, 37, 41, 47, 51, 56, 64, 73, 76, 81, 82, 86,  
87, 93, 95, 98, 103, 106, 112, 113, 114, 117, 118,  
121, 122, 129, 13, 132, 133, 135, 141, 145, 146,  
151, 153, 156, 162, 164, 167, 168, 170,  
172, 176, 179, 180, 182, 183, 186, 193, 195, 200, 204,  
205, 213, 214, 215, 216, 221, 231, 232, 234, 240, 241,  
249, 260, 282, 284, 285, 291, 293, 301, 302 316, 317,  
319, 322, 326, 331, 334, 336, 337,  
338, 339, 344, 346, 348, 349, 350,  
641, 651, 658, 661, 674, 683, 688, 689, 690, 694,  
696, 697, 700, 701, 702, 708, 711, 713, 714, 716,  
760, 763, 776, 780, 782, 783, 846, 847, 850, 851,  
856, 859, 860, 864, 878, 919, 920, 921, 92, 941,  
947, 960, 962, 963, 964, 965, 967, 987,  
989, 1006, 1007, 1009, 1012, 1015, 1016, 1018, 1019,  
1024, 1029, 1030, 1031, 1057, 1058, 1059, 1062, 1065,  
1067, 1072, 1073, 1085, 1087, 1093, 1094, 1095, 1096,  
1103, 1104, 1107, 1108, 1113, 1118, 1126, 1130, 1131,  
1133, 1135, 1138, 1146, 1148, 1150, 1151, 1155, 1156  
1157, 1158, 1167, 1168, 1172, 1176, 1185, 1186, 1188, 1190,  
1200, 1201, 1205, 1207, 1208, 1210, 1211, 1213, 1314,  
1316, 1321, 1322, 1324, 1329, 133, 1335, 1341, 1351,  
1355, 1358, 1366, 1370, 1371, 1376, 1377, 1378, 1379,  
1380, 1383, 1387, 1393, 1399, 1401, 1405, 1406, 1456,  
1461, 1462, 1478, 1484, 1482, 1481, 1485, 1490, 1492, 1496.

వి. ఏ. గ్రూపు (6)

- 467, 506, 509, 522, 567, 608, 620, 1318, 1341,  
1435, 1442, 1509.

గ్రూపు ii (ఏ) ఫిజిక్స్

- 51, 87, 90, 147, 365, 369, 382, 437, 458, 495,  
512, 556, 558, 618.

గ్రూపు iv

- 15, 16, 21, 36, 57, 86, 113, 129, 145, 150,  
387, 397, 409, 450, 494, 505, 534, 542, 560, 574,  
581, 586, 595, 606, 633, 736, 897, 997, 1040, 1253,  
1407, 1463.

వి. ఏ. ఆనర్స్ ప్రిలిమినరీ.

- 3, 4, 5, 7, 8, 11, 12, 13, 14.

పార్లమెంటు ఎన్నికలు

జనవరి 17. — ప్రస్తుత ప్రభుత్వమువారు ప్రభులసభ సం  
స్కరణ, వత్తకాభివృద్ధి మొదలగు తమవాగ్దానములను చెల్లింపక  
పూర్వము సామాన్య ఎన్నికలను జరుపరాదని యూనియన్లు  
63 వత్తుకను కమిటీవారు తీర్మానించిరి. 260 లోను 76  
సభ్యులు మాత్రమే హాజరైరి. ఇకముందు జరుగబోవు చాలరాజ  
కీయసమావేశముల కిదియే ప్రథమము. కనీవారమునాడు కొయ  
లిమను లిబరలు సమావేశమున లాయకు బార్లిగారు నూతన నేమ  
నలు లిబరలు: తుమును స్థాపించెదరు. ఈవత్తుమునకు చర్చిలుగారు  
అధికారమున రెండవవారుగ నుందురు.

ఎన్నికలు-వక్రము

అర్జున బాల్కూగారు బ్రిటిషువక్ర సంఘమువారియెదుట  
మహాస్వనించుచు ప్రస్తుతము వ్యాపారము చాల హీనముగను  
దనియు ఏపత్తుమువారు అధికారమునకు వచ్చినను వ్యాపార మిం  
కను హీనస్థితి పోనాలదనియు నుడివిరి. ఎన్నికలు ఒకటిరెండు  
వత్సరములవరకు నాపనయిన నాపనలెను లేనియెడల వెంటనే  
జరుపవలయు నని వీరు నుడివిరి.

స్పెయిను రాజకీయములు

జనవరి 19: — ఇటీవల స్పెయిను రాజకీయములందు సి. ఏ. లు  
మిలిటరీ అధికారులకు లెనములచే విషమస్థితి సంభవం  
చెను. ఇప్పుడు సివిలుఅధికారులు విజయతైరి వారు వ్యాపా  
సమృద్ధిపరుకముకు లోబడుదునని తెలుపుటచే చూరగారి  
మంత్రిగారే అధికారమున నుండెను. ప్రధానమంత్రిగారు  
మారేగారు తమరాజీనామాను రద్దుజేసికొనిరి.

గుంటూరు

(స్వతంత్ర పత్రిక)

జనవరి 17:— ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వమునకు కార్యదర్శి గారగు శ్రీయుత శ్రీరామకృష్ణారావుగారు, ప్రతి పాఠకునకు శుభాకాంక్షలు, గుంటూరు జిల్లా, తమ గృహమున భోజనముచేసినవారైతే, 112 శతాబ్దపుత్రికలను పోలి ముద్రా బొరిచేసి ఆరెస్తుచేసిరి. ఆసమయముననే, గుంటూరు జిల్లా కార్యదర్శి గారగు శ్రీయుత శ్రీరామకృష్ణారావుగారి కన్యకాగారికిని వైశ్యవృద్ధులకు, నోటిసుబారిచేసి స్వరాజ్య కార్యాలయమునందలి అరెస్తుచేసిరి. ఏలూరు జిల్లాకును పంపింపబడిన పోయిన పన్నుల గొట్టనలసిన దని ప్రచారము చేయుటకు వైశ్యవృద్ధులకు, కాని వారిరువురు అరెస్తుచేయబడి, కలెక్టరు కచ్చేరీవద్దకు పిలిపించి రాబడిరి. అదివరకే, యితర, జిల్లాలనుండి వైశ్య పోలిసులు లేబడెను. కచ్చేరీ చుట్టును ప్రజలు (సంపూర్ణజలంబులతో నిండి వందల పావులను నదులు, నల్లమున జేరుకొని) ఊరిలో నానా ప్రాంతముల నుండి జనప్రవాహము వచ్చుచుండిరి. విచారణ, 11 నుండుటకు ప్రారంభమై, కాలవారణ మేమియు చేయక అధిగంటలో ముగిసెను. జిల్లామేస్త్రీలు గలెట్టి దొర, 108 పెక్కును క్రింద వామిను యియ్యవలసినదని కోరెను. అందుకు మన నాయకులు, కార్యదర్శి మైన జవాబుతో నిరాకరించిరి. తర్వాత జిల్లా మేస్త్రీలు, ఆపెక్కును క్రిందనే చెరి యొక సంవత్సరము కఠినము విధించిరి. తర్వాత, నాయకులకును, గలెట్టి దొరకును, కోర్టుపాలులోనే, హాస్యపులలో, తూడిన, రాజీయంభావము కాలమున 20 గెను. జిల్లామేస్త్రీలుగారికి, ఇప్పటినుండి నిష్పంధములు ప్రారంభింపక తప్పదయ్యెను. నాయకులను, నేటి సాయంత్రము 4 గంటల రైలుబండిలో రాజనాపేటవరకు తీర్చి కారాగృహాలయమునకు తీసికొని పోయిరి. పట్టణమంతయు విద్యుచ్ఛక్తికలె అమితోత్సాహము వ్యాపించెను.

సాయంత్రము 5 గంటలనుండి రైలు ప్లాటుఫారం వద్ద ఊరిలో నూనెపులనుండి జనప్రవాహము బయలుదేరెను. వర్తకులు, తమ దుకాణములను బండుచేసిరి. బహుశా అందఱును వ్యాపారములు కట్టిపెట్టిరి. గుంటూరు బస్టాండ్ జనమంతయు బోలురు, కృష్ణులు, స్త్రీలు, పడు ప్రమైన మానవులను తమతమ వృత్తులను కట్టిపెట్టి రైలువద్దకు నాయకులను పిలింపుటకు వచ్చిరి. నిదురమాసములనుండి నివాసభూమిను గుంటూరునకు మరల పునర్జీవము వచ్చినది. ప్లాటుఫారము క్రిందకి కిక్కిరింపుటకు లాడుచుండెను. గా. సీతారామకృష్ణారావుగారి కన్యకాగారిని, 20 మంది ఆయాధిపాలులైన రిజర్వు పోలీసు నేట్టులతో, 1 తల్లి గాఢీనునుండి రైలువేపును వద్దకు పిలువక బడిరి. దొరలూ, మరీ రాధాకృష్ణారావుగారి సరితలకముతనధర్మ పాతములవై బడి నగస్కారములు చేసెను. నాయకులు, రైలు వేపునువద్దకు వచ్చునరకే, ప్రజలు జయజయధ్వనములు మిన్ను ముట్టింప జేయుచుండిరి. సుమారు 12 మంది పోలీసులతో, కాయకుల రైలులో నెక్కిరి.

గుంటూరు జిల్లాలోని ప్రతివాదము, పన్ను లిజ్జతుండ కాంతియలముగా, ఉద్యమమును, నడపవలసినదనియు, వందల కోలదియును కలెక్టరు నింపవలసినదనియు, సీతారామకృష్ణారావుగారు, మాదవచ్చిన ప్రజలకు సంక్షేమంబిరి. తర్వాత ప్లాటు ఫారంమీదనే, విదేశీవస్తుద్రవన సంస్కారము గావించబడెను.

బహిరంగ సభ

రైలువద్దకు వచ్చిన జనప్రవాహములు స్వరాజ్యమైదాను పల్లపుభూములకు ప్రవహించి కాంతియగ, బూర్నియి యుండిరి. సుమారు 100 వేలకు మేగా జనము సభకు విచ్చేసిరి. ప్రారంభమున కొందరు విద్యార్థులు బాతీయగిములను పాడిరి. తర్వాత శ్రీయుత భాగవతుల సుబ్బయ్యగారు కర్ణముల రాజీనామాసర్వకలెను గురించి పద్యరత్నములను చదివిరి. తర్వాత మరీ వెంకట సుబ్బయ్య శ్రేష్ఠిగారు— యొక యితరులను మాటాడిరి. శ్రీయుత నడింపల్లిగింహారావుగారు, సీతారామకృష్ణారావుగారి కన్యకాగారిని స్వాగతంబిచ్చి నిరుపమానమైన దేశసేవను గురించి చెప్పెను, సీతారామకృష్ణారావుగారి పాత, ఉద్యమము నడుపుటకు, నడుముకట్టివాని చెప్పిరి. మరియు ప్రజలందఱును పన్ను లెకబెట్టవలసిన దనియు ఈ దృష్టిం చి క. తర్వాత పోలికలెట్టి హనుమయ్య గుప్త గారు ఉపన్యసించుచు, మనయుగా కలెక్టరుగారు నైస్యము తెప్పించునన్నారనియు, గుంటూరు ప్రజలు గుండుబెట్టుటకు భయపడక మృత్యువును సహితము నెదిరించి, స్వరాజ్యము సంపాదించవలసిన

దనియు చెప్పిరి. సభాప్రాసంగ్యములో నొకలెక్టరుసోదరుడు లేచి, పట్టణములో వర్తకులను, పల్లెటూళ్లలో రైతులను తేనికట్టు బాట్టుచేసి పన్నులునిరాకరించినవో, స్వరాజ్యము వెంటనే రాకలెప్పదనియు నుడివెను. దేశభక్త వెంకటప్పయ్యగారు, అన్యధా గానుండి జ్యోతిషికులయ్యెను, సోదరనాయకుల నిష్పంధములచే, నుద్రేకమును, ఉత్సాహమును పట్టణాంత, మోటాబాబుడి నెక్కి సభాస్థలమునకువచ్చి బండ్లలో కూర్చొని గుంటూరు ప్రజలకు తీవ్రమయిన ఉత్సాహముతో గూడిన సువర్ణాక్షరముల లిఖింపదగు, కాంతియలమైన, ఉపవ్యాసమును, కారీరకార్యరేమిచే, కాంతియగ, ఉద్బోధించెను. క్లుప్తముగా నిచ్చట బొందుపరచుచున్నాను.

దేశభక్తుని యుద్బోధము

మహాజనులారా! సోదరీమణులారా! నేడు ఆశక్తలలో నుండుటచే, నేను, లిగ్గకగా, చెప్పలేను. కూర్చొని మాటాడినందులకు తమింప వేచుచున్నాను. నేను జరిగిన చర్యకై మనము దరమును చింతింపవలసిన కారణము లేదు. ఈమధ్య చర్యకాలమును, కీలకాలమును వచ్చినందున, మనమందలచుకొనుచు, నిద్రించుచుండెను. కాని వసంత బుతువు సామీప్యమై, ది. వృత్తులును, లభలును, పుష్పాలంకృతమై ఫల్యాంశులు కాగలవు. కావుననే, నేడు ఈ సహాయ నిరాకరణోద్యమములో, నమితముగా పాలు పడి నిరుపమానమైన, కృషి చేసిన సీతారామకృష్ణారావుగారి కన్యకాగారిని, వెంటసాలకు గొనిపోడిడి. అందు నిద్రవంతులరై విడిచెను కాక తీవ్రమైన కఠినతకు పాత్రులు జేయబడిరి ప్రభుత్వాలయలో, విడికైదు, వారినిగూడ, పదరానిపాట్లు నడునటుల జేయుచున్నారని వినుచున్నాము. కావున వీరిని గూడ, యెక్కుట పెట్టెద రనుటకు సంతోషము లేదు. ఆ నేకులు దేశము కైక పాలుపడి కృషి చేసి, జైలుకు వెళ్లుచున్నార.

లాల్ బజ్రతాయ, పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ, చక్రవర్తి మొదలగువారందఱు, తమ తమ విద్యుత్ ధ్వజములను నెరవేర్చి, భారతమాతకు నిరుపమానమైన సేవలుజేసి, యిప్పుడు కఠినతలకు బాల్చిడినారు. పంజాబు మొదలు ఆస్సాంవరకును రాజకీయకలెవర మేర్పడినది. పంజాబు మొదలు కలెక్టరువరకును స్వరాజ్యమునకై, రావబాజువేయబడినది. చెన్నపట్టణము సయితము, మేల్కొనినది. యవరాజాగమనసందర్భమున చెన్న నగరవాసుల దీక్ష, త్యాగము, కనగొనుటకు అవకాశ మేర్పడినది. అట్టి అవకాశము మన ఆంధ్రులకు లేకపోయెను. ముప్పది కోట్లజనుల పురోద్ధి యాశ్వరాసుగ్రహము ననుసరించి యున్నది. కావుననే, అధికారులకు మనమీద గురియున్నది. దేశభక్తి, ఉత్సాహము, సామాన్యరయుతులమీద, పార్లమెంటుమైన ప్రవహించుచున్నది. గుంటూరు ప్రభుత్వము, నూతనావేశమును జూపుచు, ఆంధ్రదేశమున కీర్తిగాంచుచున్నది. బాపట్ల తాలూకాలో గ్రామమున సబులు, కరణములు, వెట్టిలు మొదలైన గ్రామోద్యోగులు చూపినత్యాగము, ప్రశంసార్హముగనున్నది. ఇట్టి ప్రముఖ మన ఉద్యమము మండలమంతయు వ్యాపించి పన్ను లివ్వక, తుదిదరకును గట్టిపట్టుకలెతో నుండిన, స్వరాజ్యము తప్పక కేర్పించును. పన్నులయకుండుట యనునది నిరాకరణోద్యమములో, తుది మెట్టు. అట్టిదానిని మనము మొదలుపెట్టినారు. మనము పట్టిన పట్టు పదిమనో, పతితులమై, నిర్భాగ్యులమై, మన ఆంధ్రదేశమునకేగాక, ఇతర రాష్ట్రములలో, పన్ను లివ్వకుండు సుద్యమము ప్రారంభింప నున్నవారికిగూడ మిగుల ఉత్సాహము తెచ్చినవారమగుదుము ప్రభుత్వమువారు యెన్ని కఠిండ్లుపెట్టెను, కాంతియలమైన యుద్ధభూమియందున్న మనము కైర్వయతో త్యాగముతో జయము సంపాదించవలయును. నేటి విచారణ సందర్భములో కలెక్టరుగారు, నైస్యము తెప్పించి పన్నులు వసూలు చేయించెదమని తెదరించి రట. అట్టి తెదరింపుల తలన లాభ మేమియు లేదని, తెలిసికొనవలయును. దేశము కైక త్యాగము, కైర్వయ అత్యవసరము. మనము ఆధ్యాత్మికమైన, కాంతియలమైన ధన్యనిరతమైన యీ సహాయనిరాకరణము వలననే విజయ మొంది లోకమంతటకును, మార్గదర్శకులుగా కానున్నాము. ప్రభుత్వము మహాయుద్ధమే సంప్రాప్తమైనవో గ్రామములు తిగులబెట్టుటయు, ఆస్తులు గోల్పోవుటయు, అనేకుల ప్రాణముల గోల్పోవుటయు జరుగును.

అట్టివిగాక, యీ నూతనోద్యమమువల్ల కొద్ది కష్టముల పాలుపడవలసిన వచ్చును. ఈ కొద్ది కష్టములకును సమర్థులము గాకున్న స్వరాజ్యమున కర్మలము గామని, చెప్పవలసియున్నది. ఎదియో రాండుటేలిలు సభ నేర్పబడి, సంధి

జరుపకలెనని జరుగుచున్నది. కాని దానికలెన లాభమే లేదు. దీనికి కారణమంతయు వివరములు కలెవరమే. ఇ సంధిజరుగు పరిస్థితులకు సమయము రాలేదు. ఏమైన ప్రయత్నిములు జరిగినవో, అట్టి ప్రయత్నిములు, మన యమున కనుకూలముగనుండవలెను. అట్టి మన ఆనుకూలమైన సంధి ప్రయత్నిములు జరుగువరకును, దేశములో, తీవ్రమైన సంక్షోభము త్యాగము కలిగించవలసిన బాధ్యత మనదై యున్నది. మనదేశమంతయు, సహాయ నిరాకరణ మను మూసయందు కగ గించబడుచున్నది.

అట్టి తీవ్రమైన, వేడి కలిగిన నేగాని, మనసప్రభుత్వములో, త్షూద్రమునకుండుటకు వీలులేదు మనస్సాదయమును, ప్రభుత్వస్వాదయమును కరగిన నేగాని, విజయన స్వరాజ్యము జేయబట్టుకు వీలులేదు నిన్ను మనము మొదలుపెట్టిన ఉద్యమము, బాంబాయిలో విశేషముగా జెప్పుకొనుచున్నాడు. తుదిదరకును దీక్షతో జయము గాంచవలెనని ప్రార్థించుచున్నాను. విర్రండుదేశము నంత చూడుడు. చాల కాలమునుండి ప్రభుత్వముతో స్వరాజ్యమున కయి పోరాడి అప్పకష్టములకు లోనయి తుదికు జయము గాంచ గలిగిరి. ఆ దేశ కీర్తియు, సాధన మార్గము దౌర్జన్యముతో గూడినది. మన ఉద్యమము కాంతియలమైన ఆధ్యాత్మికతలెన్నుకై నాధారపడి యున్నది. కాంతియలమైన పన్ను లివ్వకుండునవో, స్వరాజ్యము తప్పక వచ్చును. ఇప్పుడు మంచినపుయ మానకై మనము కను విప్పికొనిన, మనము క్రొత్తగా ప్రారంభించిన ఉద్యమము, తీవ్రత కాన్పించును ఇప్పుడు, ప్రభుత్వమువారు, తలబెట్టుచున్నారు. ఏమియుతోచక వెట్టివారివలె గంతులిడుచున్నారు. మనము భయపడ నర నరములేదు. ప్రభుత్వము వచ్చులు లిగిపెట్టి ప్రభుత్వమును నర రంధ్రములుచూపి, బ్రహ్మగంధము నుండి పంపించెదము. నేను ఆశక్తుడను, లేకున్నవో, ఈ పాటికి సానాదరులతో వైదిగా లెజవాడలో చేరియుండెదవాడను. మీ ఆశ్వాదముండిన, మీతోగూడి పనిచేయులాగ్యము నాకు కలుగునుగాక! ఈసంధిగ సమయములో నివృత్తమై, పన్ను లివ్వకుండుదని చెప్పుచున్నాను. ఈ చెప్పిండుకలెను నమ్మకట్టుకొని పోయెదమగాక! ఇప్పుడిప్పటిలో, జీవించియుండుటకంటె జైలులో, మరణించినవో బాగుండెడిదే.

న్యాయవాదులకు

ఓ! న్యాయవాదసోదరులారా! ఇంతవరకును, తాము ఉద్యమవాస్తవిత చేసిన సహాయమునకు కృతజ్ఞత మాపవలసినదే యని స్ఫురణకు దెచ్చుకొనుచున్నాడను. మీరు మీమీక కైకలది కృషిజేసితిరి. మీరుచేసిన ప్రతిజ్ఞకాపాటుకొని, ఒకరివెంటొకరు, వరుసగా, ప్రభుత్వ న్యాయస్థానముల నలంకరించితిరి. దేశంబువలె 1 వ తేది గలించినది గ వాయో, స్వరాజ్యమున మనము దూరమైనదని తలంకరికావో! అటులు తలచినవో, అయ్యది పొరపాటు. మీరు వ్యాపింపజేసిన ఉగ్రముఖి వృద్ధి యెటులు జయముగా నున్నదో, గమనిండుటలేదా! ఇప్పుడు దేశములో, ప్రతి కుగ్రామమందును, రైతులు పన్నులు చెల్లింపకుండుటకై గట్టిపట్టుదలతో తీవ్రముగా పని జేయుచుండగా, జననకరలగు మీరు, ఉద్యమమునుండి లోలిపోయినవో, మీకును, మీసంఘమునకును, మీరాష్ట్రమునకును, మాత్రమేకాక, మీదేశమునకును ద్రోహముచేసినవారగుదురు. మీలో వీరవారున్నను, దేశభక్తులై కనీసము మాడునెలలైనను, ప్రభుత్వ సంధిగిట్టిలో మీపనులు చాలించలేరా! దేశమాత మీ సహాయమును గోరుచున్నది.

రైతు సోదరులకు

మీరు, మీ వ్యాజ్యములను కట్టిపెట్టి న్యాయ కోర్టుల కక్కక, పంచాయతీ మాలమున, మీ తిగాదాలను పరిష్కరించుకొనుడు. కాంతియలమైన పన్ను లెకబెట్టు భారము మీదై యున్నది. ప్రభుత్వమువారు దౌర్జన్యముగా ప్రవర్తించినను, ప్రజలందఱు, కాంతియలమైన ఏమాత్రమును వీడిక జయము గాంచెదమగాక! సర్వేశ్వరుడు మనకు త్వలో, జయము చేకూర్చుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాను. తర్వాత నింక యితర అపన్యసించిరి.

జయజయధ్వనములలో సభ ముగిసెను.

నైస్యము

ప్రభుత్వమువారు, నైస్యమును, ఆయాధములును, పన్ను లివ్వమని పట్టుదలతో సుద్యమమును సాగించుచున్న పల్లెటూళ్ల పావుక జనమును భయపెట్టి పన్నులను వసూలు చేయవలెనను నుద్దేశముతో, చెన్నపురు ది కొన్నిమర ఫిరంగులు, 25, మంది బాతి నైస్యమును, నేటికడయు తెప్పించిరి. రేపటికొకన, ఎక్కువమంది నైస్యపటాలములు వచ్చునని తెలియుచున్నది. ప్రజలు కాంతమే కరణ్యులని గట్టిపట్టుదలతో, నిర్భయముగ మెలంగదమగాక! దేశమంతటను, కార్యోత్సాహములో కదనరంగమై యెప్పుడును విరాజిల్లుచున్న గుంటూరుయొక్క కైరీ నెటులకాపాడెదోయని, ఆంధ్రదేశమేగాక, భారతదేశమంతయు నెదురుబాచుచున్న దనుటకు సంధి యము లేదు.



# నేటుకొన్ని డిల్లీలో సమావేశమగుట

## దేశీయ నాయకుల సమావేశమును గూర్చిన తీర్మానము

తీర్మానము చర్చ - అనుకూల వాదులు నిర్దోగమాటముగా మాటలాడుట -

అన్ని సాధనములను విధిలమైన తా నాజ్ఞోల్లంఘనమునే అవలంబించు నని భూర్జీగారు ఖండితముగ తెలుపుట  
ఉద్యోగసభ్యులు సర్ శంకరనాయుడుగారి లేఖ నాధారము చేసుకొని సభ జరుగరాదనుట

తీర్మానము వీరి పోవుట.

ప్రభుత్వసంబంధము గానివిషయములను పరిష్కరించుటకు 18 వ తేదీవరకు సభ జరిగినది. సభ్యులు కొద్దిమంది వచ్చిరి. ప్రేక్షకు లెవరును రానేలేదు. వారందరు సామ్రాజ్య కాసనసభకు వెళ్లియందురు.

కామలానుగారి తీర్మానమును వదలుకొనుట

ప్రస్తుత రాజకీయస్థితినిగూర్చి విచారించుటకు ప్రభుత్వమువారు ప్రజానాయకులను కాసనసభ్యులను సమావేశము కావలె నని తా ముపాదించుటచింతిర్మానమును ఏ సమాధానమును చెప్పకుండనే కామలానుగారు వదలుకొనిరి.

బర్మాను యిండియానుండి విడదీయుట.

ఈతీర్మానమును మా ముందుంపొయిగా రుపపాదించిరి. బర్మాను యిండియాను విడదీయుటను గూర్చి యొకసంఘమును నియమింపదగు నని వీరు పాదించిరి. వీరికి కాలిమిదకురుపువేయటచే కూర్చుండియే మాటలాడిరి.

బర్మావారు తమదేశమున స్వజాతి సంతకీంచుకొనుటకు గట్టిపట్టుదలను కలిగియున్నారు. బర్మా ప్రత్యేకావస్థ కలదను బట్టి ఆదేశ జుభిగృహి నొందవలెను. ఇండియా ప్రభుత్వమునందును యిండియామంత్రి కార్యాలయమువద్దను బర్మా ప్రతినిధులు కాన్వోముగా నుండవలెను. లేకున్న బర్మాకు స్వము కలుగును. ప్రస్తుత మట్టిపాతినిధ్య మేమియును లేదు. నేటుకొన్నిలోను సామ్రాజ్యకాసనసభలోను బర్మావాటికి చెరియొకస్థానముమూలమే యున్నది. ఇండియామంత్రి సంఘమున ఇండియాస్టాండింగ్ కమిటీలో సామ్రాజ్యసభయందు నానా దేశసంఘమునందు భారతీయసభ్యులున్నారు. వారుగాని ఇండియాప్రభుత్వకార్యనిర్వాహక సలహాసభ్యులుగాని ఎన్నడును బర్మాకు వచ్చియుండలేదు. బర్మావారు నాగరికతయందు భారతీయులకంటె వెనుకబడినటు కాధాత మేమియును లేదు. బ్రిటిషుపరిపాలన మేప్పుడుటకు పూర్వమే బర్మావారు దేశభావలలో చాల పాండిత్యమును బడసియుండిరి. బర్మాలో వ్యవసాయ పరిశ్రమిక ఖనిజసంపద మెందుగగలదు, గాన వాని సభిగృహి నొందించుకొనుట కా దేశమున కవకాశము లేకుండ చేయగూడదు. అధినివేశ స్యపరిపాలనమును ఆర్థికస్వాతంత్ర్యమునుగూడ యిండియాకంటె బర్మాకే అవసరముగా కావలసియున్నది. భరతఖండమున పాశ్చాత్యులు సంపదను కొల్లగొని పోవుచున్న బర్మాలో పాశ్చాత్యులును ప్రాచ్యదేశములవారు నంతకు నాలుగురెట్లధికముగ కొల్లగొని పోవుచున్నారు. ఇండియాకు కావలసిన ధనమును సమకూర్చుటకు యిండియాలోని కొన్నిరాష్ట్రములకు తక్కువగా కష్టము చేసియుండ బర్మావారు మిక్కిలి హెచ్చుగా పన్నుల నేల చెల్లింపవలెనో తెలియజాలవచ్చును. నేను సమానమగు ఏలుబడిని కోరుచున్నానుగాని మరేసదు పాయమును కోరుటలేదు. బర్మా సంతకీణము కొరకు చాల హెచ్చుగు మితిటరి పోలినుదశమును నెలకొల్పి యున్నారు. బర్మా సరిహద్దు రక్షణమునకు నిలుపబడిన మితిటరి పోలినుద్యయము నంతను సామ్రాజ్యనిధినుండి యే వ్యయపరచవలెను నీవిలు పోలిను వ్యయమును మాత్రమే బర్మావారు భరింపవలెను. బర్మా సేనలో హెచ్చుభాగమును యుద్ధసమయమున యూరోపును మెసపొటేమియానును పంపిరి. ఆ సేనలో కొన్నిదశము లిప్పటికిని బర్మాకు రానేలేదు. ఆ సేనల వ్యయమును సరిగ్ విభాగింపవలెను. నాకాదశ, వైద్య, విశేషవిషయములు మాత్రము యిండియా ప్రభుత్వముక్రింద నుండవలెను. తక్కిన సర్వవిషయములందును బర్మాను యిండియానుండి విడదీయవలెను. ఇండియా బ్రిటిషు ప్రభుత్వముతోనున్న బర్మా ప్రతినిధులు యిండియా వ్యవహారములందేమియును కలిపించుకొన గూడదు. బర్మాలోనున్న యిండియాలోని వివిధరాష్ట్రములప్రతినిధులను యిండియాలోని వివిధ రాష్ట్రములందున్న బర్మా ప్రతినిధులను వెడలిపోగూడదు. ఇండియా మంత్రియే

బర్మామంత్రిగూడ గావలెను. ఇండియాకును బర్మాకును రాజప్రతినిధియొక్కచే యుండవలెను. క్వెంబో అధినివేశ స్యపరిపాలనము నేర్పరపవలెను. బ్రిటిషు దొరతనమువారు నిర్ణయించుప్రకారము గవర్నరును కార్యనిర్వాహక సంఘమును ప్రభుత్వ ప్రభుత్వయత్త కాఖలు నేర్పడవలెను. ఈ విషయమున బర్మావారు భారతీయుల పాశ్చాత్యుల సదృశమును కోరుచున్నారని మాంబోయిగారు నుడివిరి.

ఇతరసభ్యులు

దీనిని గూర్చి నెలానా హయతుఖానుల్లూ భాయిగార్లు మాటలాడిరి. ఈవిచారణ చాలకష్టము. అందులకిది అవసరము. బర్మాకాసనసభలో నిట్టితీర్మానము నుపపాదించినపుడు బర్మాను విడదీయుట వాంఛనీయమేగాని ప్రస్తుతమది జరుగదగినదిగాదని ప్రజాప్రతినిధులే నుడివిరి. బర్మాప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయముగూడ నదియేయని ఓడోనెలుగారు నుడివిరి. తీర్మానము వీరి పోయినది.

ఆయుధకాసనము

దీనిని గూర్చి మాంబోయి ఖుకవీరసింహో గారుపపాదించిరి. 2 లక్షల రూపాయలకు తక్కువగాని మొత్తమును భూమిశక్తిగా చెల్లించు టుంబుముల యజమానులును కార్యనిర్వాహకులును ఆటటుంబుములలోని యుక్తవయసు వచ్చినవారందరును ఆయుధధారణ స్వాతంత్ర్యమును కలిగియుండవలెనని వీరు పపాదించిరి. దానిని హయతుఖాను అమీనులు యిష్టంగా ర్థనవదించి ఏకాసనమైనగాని ప్రజల కందరికిని సమానముగా వర్తింపవలెనుగాని పక్షపాతముకూడదు గాన ఈతీర్మానము పనికిరాదని రజాఅలీగారు నుడివిరి. ఓడోనెలుగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. తీర్మానము వీరిపోయినది.

దేశీయ నాయకుల సమావేశము

ఈ సమావేశమును జరుపుటనుగూర్చి ఆలోచించుటకు సామ్రాజ్యకాసనసభ నేటుకొన్ని సభ్యులందరును కలసి ఆలోచించుటకు రాజప్రతినిధిగారి రేపుటు చేయవలెను. ఆసభకు పుత్రికాప్రతినిధులు ప్రేక్షకులును రాసియుగూడదు. నేటి రాజకీయస్థితి కడువిషమముగా నున్నది. బ్రిటిషుదొరతనమువారి దేశమున పాశ్చాత్యవిద్యావిజ్ఞానముల వ్యాపింపజేయుటచే దేశమునందు స్వపరిపాలనాసక్తియు సంరంభమును ప్రబలమయ్యెను. 20-8-1917 ప్రకటనమువలన దేశమునందు భిన్నాభిప్రాయములు కలిగినవి. జాతీయభావమత్యధికముగ ప్రబలుటచే 1919 లో బ్రిటిషు దొరతనమువారు దారపాతోషికమును భావముతో నొసంగిన సంస్కరణములను దేశీయులలో నొక తెగవారు నికృష్టముగ భావించి తిరస్కరించిరి. మరియొకపక్షమువారు చాలవని అప్రదే ఘోషించుచున్నారు. కాసనసభలో గతవత్సరమున జరిగినపని సంతృప్తికరమని భావింపబడినది. దొరతనము వారకలంబించిన చర్య లాధికారి కాదని కాసనసభ్యులలోని శ్రమఖలు తలంచుచున్నారు. ఆసహాయోద్యమప్రాబల్యమందు వలన నతితయించినది. మెలగోను, ధార్వారు, బొంబాయి, ముంబాయిలో జరిగిన దురాగతములక్రింద నాయుద్యమము పరిణమించుటచే నవలంబుల సంఖ్య ప్రబలిినది. హరతాళముల సంఖ్య హెచ్చినది. ప్రజలను భయపెట్టుట జ్ఞానహీనులను వివేకులు నగు ప్రజలను దేశము కలిగించుటవలననే హరతాళములు ప్రజల ననుట నిశ్చయము. ఆజ్ఞోల్లంఘనమును ప్రారంభించుటవలన ప్రజల కలహమును ప్రాణాంత్యమును కలుగునని ప్రారంభింపట కొంచెమైన నాలోచించుట లేదు. నిర్బంధము వలన కాంతి నెలకొనినను అది దీర్ఘకాలము నిలువదు. ప్రభుత్వపక్ష మూనినవారును ఆసహాయోద్యమమును నిరసించిన వారును దౌర్జన్యమును గర్హించినవారు నగు మితవాదకాయకుల అభిప్రాయములను ప్రభుత్వమువారు తృణీకరింపగూడదు. ఈ నాయకులు నిర్బంధవిధానమును నిరసించిరి. విప్లవసంఘములను పొంబుల

వేయు వారిని నిరోధించుటకు సవరణ చట్ట ముమోదించబడెను. వలంటీరు సంఘములపై దానిని ప్రయోగింపగూడదు. ఆలోచనలేని అరెస్టులవలనను కఠినశిక్షలవలనను ఆసహాయోద్యమ ప్రతిఘోళముగూడ సానుభూతి తొలగిపోయినది. రాజప్రతినిధి కలకత్తాప్రసంగము దేశీయనాయకుల సమావేశమునకు కవాటబంధమును కలిగింపలేదు. ఆ సమావేశమును జరుపుదు లేని తాత్కాలికముగా హరతాళములు మున్నగువానిని నిలిపెదమని గాంధీగారుగూడ బొంబాయిసభలో తెలిపిరి. ఆ సభను గూర్చి ముందుగా ఎటుల ఏ పద్ధతులమీద ఏ ఫలితముకొరకు నను విషయముల నిర్ధారణ చేసినగాని దానివలన లాభములేదు. ఇండియా ప్రభుత్వము - కాసనసంఘములు - మితవాదులు - అతివాదులు; యీ నాలుగు వర్గములకు చెరి ఆర్గ్యో ఎనమండు రోజు ప్రతినిధు లా సభయందుండవలెను. ఈ నాలుగు వర్గములవారికిని సమాధానము వుదిన సమావేశము సఫల మగును. బొంబాయి సభలో గాంధీగారికి తెలిపిన విషయములను నేను చదివితినీ. కాంగ్రెసువారు గాంధీగారిని డిక్టేటరుగా నియమింపగా నతడు అసియాఖండ వాసుల కందరికిని గూడ డిక్టేటరు నని భావించుచున్నాడు. అతడు భావోన్మాదియే గాక సమయజ్ఞుడు సమయముకూలముగ లొంగుచుండెను. ఎటుసారు లట్టిదిగరకు మారియుండెను. గాంధీగారు వచ్చిన సచే. లేకున్నను ఆసభను జరుపుటలన (ప్రభుత్వ పక్షమునకు బల మధిక మగును. జార్జి చక్రవర్తిగారు 1911 లో నీ దేశమునకు వచ్చిపుడు వంగరాష్ట్ర విభజనము రద్దుచేయబడెను. ఇప్పుడు యువరాజుగారిరాక రాజకీయ విషయములందు చక్కని ఏర్పాటులను కలిగించుగాక యని వీరునుడివిరి.

సర్ ఆలెగ్జాండరు మర్రేగారు

బొంబాయిసభలో గాంధీగారును ఆ పక్షమువారును తెలిపిన విషయము లాల్మోగారముగల భారతీయులెవరు నామోదింపదగినవిగా నుండలేదు. ఉత్తరువులను రద్దుపరచవలెను, శిక్షితులను వదలవలెనని వారు కోరిరి గాని నిర్బంధకాసన విచారణ సంఘసభ్యులగు భూర్జీగారును తక్కిన ఆర్యు భారతీయ సభ్యులును సవరణచట్ట ములలో నుండవలెనయే నిశ్చయించిరి. ఎవరైన బుద్ధి పూర్వకముగ న్యాయనిబంధనల ధిక్కరించినవానికి శిక్ష తప్పదు. న్యాయనిబంధనల సమసరించువారిని సంరక్షించుటకు ప్రభుత్వమువారు చర్య జరుపక తప్పదు. పటావా ఖైదీలుగూడ తెలిసియే ఆజ్ఞోల్లంఘన మొనరించి శిక్షితులైరి. తమ ప్రయత్నములను మానమని గాంధీగారు తెలుపలేదు గాన సమావేశమును జరుపుట కింకను సమయము రాలేదని వీరు నుడివిరి.

హయతుఖానుగారు

వీరు తీర్మానము నామోదించుచు సమావేశమును కోరు వారసహాయవాదులతో రాయబారములు జరుపవలె ననిరి.

భూర్జీగారు

ఆరాజకసంఘములు దేశమునందున్న వని రుజువుచేయుటచే సవరణ చట్ట ముండవలెనని నేనును నాతోడిసభ్యులు నంగీరించితిమి. ఇప్పుడా చట్టమును వివేచన లేకుండ ఆరాజకములుగాని సంఘములకుగూడ వర్తింపజేయుచున్నారు. ఈ విషయమున ప్రభుత్వమువారు సమ్మించి మోసగించిరి. నాయకుల సమావేశము సఫలము కావలెనని గాంధీగారి రాసభిరముఖ్యముగా రావలెను. కాంగ్రెసు ప్రతినిధిగాగాక ఏ మరతును లేకుండ ఏసభకైన వచ్చెనని గాంధీగారు చెప్పిరి. మహమ్మదాలీ షేకతాలీగార్లు వచ్చినగాని సభవారు చేయు పరిష్కారములకు మహమ్మదీయు లెవరు నంగీరింపరు. (రజా అలీగారు. విసంధి విసంధి) ప్రతిపాల ప్రయత్నముల నన్నిటిని కట్టిపెట్టి స్వదేశి జాతీయవిద్య మద్య నిరసనములను మాత్రము కొనసాగించుటకు గాంధీగారి రంగీకరించిరి. ఈ నెల 31 వ తేదీ వరకును ఆజ్ఞోల్లంఘనమును నిలిపియుంచుటకు కాంగ్రెసు కార్యసంఘము వారు తీర్మానించిరి. గాన నాయకుల సమావేశమున కిదియే యుక్త సమయము. దేశమునకు జరిగిన అపకృతులను తొలగించుట కితర ప్రయత్నములన్నియు విఫలమైనపుడు ఆజ్ఞోల్లంఘన మొక్కటియే కరణ్యము. తక్కిన ప్రయత్నము లన్నియును విఫలమైనవని నాకు తోచినపుడు నే నాజ్ఞోల్లంఘనమునే అవలంబించెదను. ఆజ్ఞోల్లంఘనము ప్రజాకలహమే అని నే నంగీకరింపెదను. అది ప్రారంభమైనపుడు మనమందర మెవలెనుండుమో ఎవరెరుగుదురని భూర్జీగారు నుడివిరి.

బారువాగారు

ప్రభుత్వచర్య లాగినాము కలిగించెను గాన సమావేశము జరుపవలెను.

బొడ్డోనెలుగారు

• మీరు దీర్ఘప్రస్థానము మొనరించిరి. కాని బాగుగా విన్నవించు లేదు. వలంటిరులపై విధిలేక దొరతనమువారు చర్యజరిపిరి. దొరతనము కనబడినచే అసహాయోద్యమమువై చర్య జరిపెదమని నవంబరులో దొరతనమువారు ప్రకటించిరి. మామూలు చట్టములు నిరుపయోగముయ్యెను. దొరతనము తెదరింపులు నిరోధము ప్రబలెను. వంగ, సంయుక్తరాష్ట్రములందుజరిగిన నిరోధములను గూర్చి గవర్నరులు స్పష్టముగా తెలిపిరి. కలంటిరులు బహుపురమందిరము నా క్రమించిరని పంజాబులోని అంబలా డిప్టీ కమిషనరు తెలిపెను. గాన సవరణచట్టమును దొరతనమువారు ములు జరుప వలసి వచ్చెను. అరాజకసంఘములకే యుద్దేశింపబడిన వలంటిరుల దొరతనము చేయుటచే వారికి గూడ రక్షింపజేయబడెను. భూర్షిగారు ప్రభుత్వమువారిపై నిందమోపిరి. కాని ఢిల్లీలోని వలంటిరుల చర్యలన సవరణ చట్టములులో నుడవలెనని మేము నిశ్చయించితిమని నివేదికమునందు వేరొకతావున నాసంఘమువారికి విచరించిరి. సంస్కృతములనుగూర్చిన చర్య ఎన్నడైన జరుగవచ్చును. అదివేరవిషయము. ఈసంవత్సరములో దానిని గూర్చిన తీర్మాన మొక్కటియు నిదివరకు పాపాదించబడలేదు. నేటి ప్రశ్న నాయకుల సమావేశము, దానినిగూర్చి కలకత్తాలో రాజప్రతినిధిగారి తెలిపియున్నాడు. అట్టి సభ జరుగవలెనని కోరె మని కాంగ్రెసుసభలో మాలవ్యా గారు ప్రపాదించగా హెచ్చుపంది ప్రతిపూలు రయిరి తరువాత బొంబాయిసభ జరిగినది. కొన్ని తీర్మానములు చేయబడెను. వాని కంగీకరించుట ప్రభుత్వమున కవసరము. వలంటిరులు ప్రచారము నలుపరనిగాని అసంఘములు నిలుపబడెననిగాని రాజద్రోహచర్య జరుగదనిగాని వారేమియును వాదన మిచ్చలేదు. హర్తాలములును బహిష్కరణమును మాత్రము మానెద ఘనిరి. వలంటిరులను చేచ్చుచునే యుండుము. నాయకుల సమావేశ ప్రయత్నములతోపాటు ఆజ్ఞోల్లంఘనప్రయత్నములుగూడ జరుగుచునే యుండునని గాంధీగారు నడిపిరి. ౧౮ శంకరునాయకు గారు చెప్పిరని తెలిపిట్లు గాంధీగారిలో నేచర్యయు నిరుపయోగము. గాంధీగారు రుదుచేరరు. గౌరవనీయుడుగు నేర్పాటును జరుపరు. అసాధ్యములగు ఆయనపరతులు జరిగినచేగాని ఏసమావేశమును గాంధీగారు కోరరు. అసహాయవాదు లిధావమును మార్చుకొనుచునగు దొరతనమువారి తీర్మానమున కంగీకరింపజాలరు. అంగీకరించినచో అసహాయవాదులకే ప్రోత్సాహవధిక మగు నని బొడ్డోనెలుగారు నడిపిరి.-(హర్షము)

కపర్తిగారు

సామ్రాజ్యవాదనకభి ప్రేటుకాన్సలు సభ్యులుమాత్రమే కలసి ఆలోచింపవలెను. ఎ గుటి వారు రాగూడదు. అతివాదులనుగూర్చి నేరనాగారు నడిపిరి. వారు తుపాకులను చేయుదురు. బాంబులను చేయుదురు. వారిపనిని నేనాధిపతిగారు నేరొకచో నేరు పరిశీలులక్రింద చక్కచేయును. (హర్షము) అతివాదు లాసభకు రాగూడదు ఇక అసహాయవాదులను మిరవాదులునున్నారు. నునము అరెండు తెగలకు మధ్యభామున నున్నాము. మన మేతిగతును చేరము. మనము స్వతంత్రురము. మనము సహాయవాదులము. నేనును మరి పెక్కుమందియు నీ పక్షమునకు చేరికవారము. వారు ప్రకటించుకొనున్న ను వారి కక్ష దేశమునందు కలదు. ఈ శాసనసభను పాటింపక వీరిని తృణీకరించువారిని ప్రార్థింపవలెనని అవసరము కలిగిన దని నేను తలంపను అనికపర్తిగారు నడిపిరి.

లాలా శుకవీరసింహగారు

రన్ని కత్తుల నాయకుల సమావేశమును జరుగవలె ననిరి. శాసనసభ్యుల సమావేశము మాత్రమే జరిగిన లాభము లేదని వీరు నడిపిరి.

రజా ఆలీఖానుగారు

బొడ్డోనెలుగారి ప్రసంగము నాకు సంతృప్తి కలిగింప లేదు. బొంబాయిలో అల్లరులు జరిగెను. కలకత్తాలో కొందరు తెదరించిరి. అంతమాత్రమున సవరణచట్టమును ప్రయోగింప నవసర మగుపడదు.

అధ్యక్షులు—మీ ప్రసంగము సింహగారి సవరణకు సంబంధించి యుండవలెను.

రజా—నాప్రసంగ మసంబంధముగా నున్నది.

అధ్యక్షులు—అవును.

రజా—అటులైన నేనిపుడు విరమించి ఆకాశము కలిగినపుడు ప్రధానతీర్మానము మీదనే మాటలాడెదను.

సభనా—నే నీ సవరణ నంగీకను.

కాలీగారు

మొదట శాసనసభ్యులసభను జరిపి విమర్శింప నవసరమైన నాయకులసభను జరుపవచ్చును.

మా మక్కిగారు

సింహగారి సవరణ ఆచరణానుకూలము గాదు. గాంధీగారు బొంబాయిలో నవలంబించిన పద్ధతిని ప్రపంచమున రాజనీతిజ్ఞు లెన్నడు నెచ్చట గూడ నవలంబింప లేదు. కావత్తుమువారు సభకు రాగోరరు. నేను ప్రతినిధిగా రాలేదు. నేను నా పక్షమువారికి సలహా చెప్పటకు వచ్చితిని. మీ తీర్మానములు తేలిపింకడము లని నే నంగీకరించెదను కాని నాకు వానితో సంబంధ మేమియును లేదు అని గాంధీగారు నడిపిరి. నాయకులసభకు గాంధీగారిని పిలిచిన ఆసభలో గూడ గాంధీగారు రిటుల మెలంగ రని సింహగారు వాదన మిచ్చులరా? వారాలోచన చెప్పుటకు మాత్రమేగాక దేశభక్తితో సభాచర్యలో శాల్గొందునని సింహగారు చెప్పులరా? లేనిచో సీప్రసంగ మనుచితము. ౧౮ శంకరునాయకుగారి దేశభక్తి నెవ్వరును శంకించువా రుండరు. అట్టివా రభ్యుత్పత్తున వదలి టైముప్రతికకు లేఖ వ్రాయవలసివచ్చిరి. గాంధీగారు తమ పనుల నన్నిటిని కట్టిపెట్టి వచ్చి సభను జరుపవలెనని ప్రభుత్వమును కోరవలెను (హర్షము) అని మక్కిగారు నడిపిరి. సింహగారి సవరణ వీగిపోయినది.

రజా ఆలీఖానుగారు

అమెండుమెంటు చట్టమును వలంటిరులపై ప్రయోగించుటకును నాయకులను చెరసాల కంపుటకును దొరతనమువారు దగినకారముణను చూపలేదు. 100 కి 99 మందిపై నత్యధికమగు పలుకుబడిగల మహాత్మా గాంధీగారిని తృణీకారముతో చూచుట పాడిగాదు. ఈసభలో నొకసభ్యుడు గాంధీమహాత్ముని గాంధీగారని యైన నొక గాంధీయని నుజువుట చాల విచారకరము.

అధ్యక్షులు—మనము పేర్కొనియును మహాకవిని పేర్కొనియు రని అందుముగాని పేర్కొనియునాగాని అందుమా?

రజా: గాంధీ అని నుడివిన సభ్యున కధ్యక్షునివంటి వ్యాఖ్యానసహాయము లభించినందులకు నేను సభ్యుని అభినందించెదను. (నవ్వు) గాంధీగారు హృదయమున సహాయవాది. ఈ తీర్మానమును తిరస్కరించుటవలన నీ సభవానికి గొప్ప బాధ్యత తలపై బడుచున్నదని భానుగారు నడిపిరి.

మక్కిగారు

మీరు వెనుక చెప్పిన హేతువులే మరల చెప్పిరి. ఈసభలోను శాసనసభలోను సభ్యు లేవిషయమునైన చర్చించుటకు స్వాతంత్ర్యము కలదనిరి.

భూర్షి—మేము విదేశవిషయములను చర్చింపగలమా?

మక్కి—విదేశ విషయములను సరిగా చర్చింపజాలకున్న రాజ్యశాంతికి సూచనలను చేయవచ్చును. ఆ విషయమున గూడ ప్రభుత్వమువారు మహామృతీయులకు ప్రతినిధులుగానే పనిచేయుచున్నారు. నాయకుల సభ్యులందు చర్చింపబడవలసిన విషయములన్నిటి నీసభయందే చర్చింపవచ్చును. ఆ సభ అనవసరము. గాంధీగారికి 100 కి 99 మందిపై పలుకుబడి కలదనుట అతిశయోక్తి. అటులైనచో నొకను చాలమంది విద్యార్థులు సాతకాలలలో చదువుటయు నిరతులు ప్రభుత్వోద్వేగులుగా నుండుటయు ఏల జరుగునని మక్కిగారు నడిపిరి.

౧౮ శంకరు ప్రాగుగారు కృతీకే కాశీప్రాయము నిచ్చిరి.

శ్రీ. పి. రంగస్వామయ్యగారు అనుకూలభావమును తెలిపిరి. అల్లరలకు గాంధీగారు బాధ్యులని సెధనాగారు చెప్పినది సరిగాననిరి.

గాంధీగారు టనుకు జరుగుగా గాంధీ అని నే ననుటలో గాంధీగారి శాసనసభకు నా అభిప్రాయము కాదని మర్రే గారు నడిపిరి.

లాలా శుకవీరసింహ, కాలే, బాభుగారు తీర్మానమును జలపించిరి. సెతీనాగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. కపర్తిగారి తీర్మానము వీగిపోయినది. సెతీనాగారి తీర్మానము వీగిపోయినది. ఓట్లు పుచ్చుకొనగా 10 మంది అనుమాలురు 23 మంది ప్రతిపూలురు. చూరనాంసింగుగారు తటస్థులు.

అనుమాలుర పేర్లు

1 శ్రీ. పి. రంగస్వామయ్యగారు 2 లాలా శుకవీరసింహగారు 3 భూర్షిగారు 4 సెతీనాగారు 5 ౧౮ శంకరుగారి గారు 6 బాభుగారు 7 ౧౮ శంకరు మాయతూఖానుగారు 8 కపర్తిగారు రజా ఆలీగారు 9 హరనాను బాభుగారు 10 కాలేగారు.

ప్రతిపూలుర పేర్లు

ఉద్వేగసభ్యులందరును 1 క్యాచల్లాగుగారు 2 కపర్తిగారు, 3 దివాను తెక్చండుగారు 4 లాలా రామచరణదాసు రసయ్యుడుబాబుదేవుగారు 5 నవాబు ముజుమ్మాఖానుగారు 7 జనులు యస్సాల్లుగారు.

తటస్థులు

రాజా హరనాంసింగుగారు.

భూర్షిగారి తీర్మానము

భూర్షిగారుగూడ నిట్టి తీర్మానమునే యుపపాదించ గోరుటచే దానిని వడలుకొనిరి. సభ తిరిగి 18 వ తేదీ సామవారమునాడు జరుగును.

యువరాజు వర్తమానము.

బెంగళూరు, 18-1-22:—ఈసాయంత్రము యువరాజు పోలో ఆడెను. యువరాజుగారి పక్షము గెల్చెను. అటస్థలమున కొకప్రక్క భారతీయులకును యూరపియులకును రెసి డెంటు విందుచేసెను. ఇది అయినవెనుక చూపరులు యువరాజు వీడ్కోలుపు చూచుటకు మూగిరి. ఈరాత్రి రెండెంటు భవన్ములో చిన్నవిందుక, నాట్యమును జరుగును. 11క్ల గంటలకు మైసూరుకు బయలుదేరుదురు.

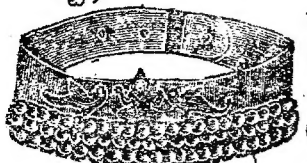
మైసూరు 19-1-22:—యువరాజు కిట నుంచినతాగ్రము టరిగెను. పుతమున విశాలమైన వాధులును గొప్ప భవనములు బహు యలంకారము గ నుండెను. వీధులలో జనులు నిండిపోయిరి. పల్లెటూరివారు, విద్యార్థులు యువరాజును చూచి చాల యానందించిరి. మహారాజుగారును మయసూరు యువరాజుగారును సంస్థాపు వైద్యములతో నూరేగుచు రైలు వద్దకుపోయి యువరాజును గల్గిరించిరి. కర్ణాటకపార్కువద్ద నాగగా ఒకగొప్ప సంస్కృత పండితుడు పురజనుల పక్షమున సంస్కృతమున స్వాగతోపన్యాసము చేదివిరి. మునిపల్ ఆశ్రయ్తుడు స్వాగతోపన్యాసము నిచ్చిరి. యువరాజుగారి రాకకలన వారు ప్రజలను ప్రేమించుటయేగాక ప్రజలకు రాజకుటుంబము నెడల భక్తికరుదురుని చెప్పిరి. యువరాజుగారిట్లు బడులు చెప్పిరి. మీస్వాతమునకు వందనములు. మాతండ్రిగారి వలెనే నేనగూడ మయసూరు సంస్థానమునకు రాగలిగినందుకు సంతోషించుచున్నాను. మైసూరువాసుల పౌర సౌఖ్యము లకోరక మీసంఘము చేయుచున్న ప్రయత్నముల విని నేను చాల సంతోషించితిని. మహారాజుగారికి తగిన ముఖ్యపట్టణమును చేయవలెనని మీకు చేయు యత్నములు ప్రశంశార్హములు. ఇక్కడ నేను చూచుసంగతుల నెప్పుడొక్కొక్క ముంచుకొందును. లేరువాత యువరాజును పుష్పమాలాలంకృతుల చేయ యూరే గింపు సాగిపోయెను. పురమంతయు చక్కగ నలంకరింపబడెను. మైసూరులో కార్యక్రమము తక్కువ. రెండు రోజులు కారు పూరులో నేటయందు గడపుదురు. రాత్రి ప్రభుత్వభవనమున విందు జరుగును.

మిందు అనంతరము యువరాజుగారి ప్రసంగము

మిరుమాపిన రాజభక్తికి చాలా వందనములు. నాకు సంతోషము గలిగించు విషయములు నేనిని మీరు వదలియుండ లేదు. మాతండ్రిగారి రచనకి 1906 లో వచ్చియుండిరి. బ్రిటిషు రాజ్యములో మీ సంస్థానము నిత చక్కగ నిర్మించిన వినిన యెడల మాతండ్రి చాల సంతోషించును. కడచిన 16 సంవత్సరము లో విద్యవిషయమున బహుగొప్ప యభివృద్ధి చూపినారు. విశ్వ విద్యాలయము నేర్పాటు చేసినారు. పారిశ్రామిక విషయమున యభివృద్ధి చూపియున్నారు. ప్రజాప్రతినిధులు, సమావేశములు మొదలైనవానిసహాయమున ప్రజలయంగీకారముతో పరిపాలించుచున్నారని వినినప్పు డాయన సంతోషించును. మైసూరు రాజ్యమునకును బ్రిటిషురాజ్యమునకును గల సంబంధమును మీరనేకపర్యాయములు వక్కాణించియున్నారు. మహాసంగ్రామము ప్రారంభము కాకనే రాజభక్తిమార్గము మార్చుటకు చర్యలు తీసికొనియున్నారు. 1905 లో మీవైద్యములను బాగుగ రయారుచేయుచున్నారనియు సామ్రాజ్యరక్షణకు పని కి వచ్చుననియు మాతండ్రితో చెప్పియున్నారు. ఈ పలుకులు నిజము. మీ వైద్యములు ఈ జప్తు ప్రయాణమై యట పోరి జెరుసెలం లొంగిపోవరకు వీరయధ్యు చేసిరి. టర్కి నోడించి సిరియాలోనికి మన వైద్యములు పోవుటలో వారు చాల సహాయము చేసిరి. హైహింద్ర వారు విగోధిని సారదోలి 800 ఫిరంగులను పట్టుకొనిరి. చివరకు ఎలెప్స యుద్ధములో చాలా నష్టము కలిగినను బాగుగ యుద్ధముచేసిరి. 1920 లో వారు తిరిగి వచ్చిరి. వారు బడిసిన బహుమూనములే కౌర్యమునకు దాహరణము. ఇంకొక వైద్యము 1916 లో మెసపోటేమియాకు పోయి యుద్ధాంతమువర కలుపోరి. మీ వైద్యములేగాక మీ పౌరులు భారతీయు వైద్యములొకూడచేరిరి. ధనసహాయముగూడ బాగా మీరుచేసియున్నారు. యుద్ధారంభమున మీరు 50 లక్ష లిచ్చియున్నారు తరువాత 18 లక్షలిచ్చియున్నారు. మీ సంస్థానము 14 లక్ష లిచ్చిరి. 105 లక్షలు యుద్ధయుగమిచ్చిరి. మీ ప్రజలు 2 లక్షలు దానమిచ్చిరి. 118 లక్షలు యుద్ధయుగమిచ్చిరి. మొత్తముమీరు మీరు మీ ప్రజలు 2 కోట్ల రూపాయలు సహాయము చేసిరి. ఇంతేగాక కలప గింజులుమొదలైన పరికరములను చాలా పంపించున్నారు. యుద్ధములో మీరు చేసిన సహాయమునకు నేను చందనము తీయవీలగుట నాయద్యప్తము. మీకు చాల అలస్యమయినదిగాని యీవిషయములు వినుటకింపైనవి. కావున నిప్పుడు కలపకొక హైసెన్ శ్రీ ౧౮ కృష్ణరాజ ఒడయారు బహదూరు మహారాజుగారికి దీర్ఘాయురారోగ్యముల కొరకు దేవునిప్రార్థింతుము.

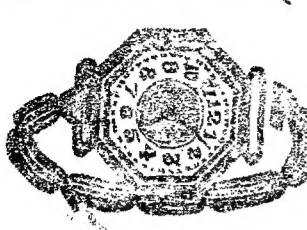


ఎల్లప్పుడూ బంగారు లాగి ఉండే వంటిది



రకపు లక్ష్యములు కలిగిన వంటిది 3-0-0 మేలరకం 4-8-0 వెండి కేసుల దండ 5-6 వెండి కేసుల దండ 6-6

8 మేల గడియారము గోలును 1-కి రు 2-0-0 నిక్కిల్ గడియారము 6-4-0, వెండి గడియారము 9-0-0 డిటో మేలరకం 15-0-0, రాత్రిలకు గంటను చూపునది 7-0-0, డిటో వాణిగు మూలలది 8-0-0



గడియారములతో కూడ చేతికి ధరించు పట్టుగాని గోలును గాని కోరిన విధముగ పంపబడును.

వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము ఆర్డరు స్థాపన పంపింపు కేటలాగు పంపబడును. కె. నాదముని అందు నన్ను.

(2792) 164 చై నాబజార్ రోడ్డు, మదరాసు.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులుగారి



మధుమేహము, బహుమూత్రము అను ప్రకార వ్యాధులను బోగట్టి, యెట్టి ఆకర్షణకరములను రోగికి క్రమ నివారణమును కలుగ జేయుటకు సిద్ధముచేయు బడిన నిత్యవైద్యమును నిశ్చయమైన యావధము. ఈ యావధములను గుణమును గాంచిన గోపాలాచార్యులు తమకు కలిగిన అధిక ప్రయోజనమును కృతజ్ఞతాపూర్వకముగ వ్రాసినందువల్ల.

మాతలుగర్భవము

గర్భిణి శ్రీలకు అనేక కారణములచే సంఘటించు వాంతులు మొదలగు వ్యాధులను, బలహీనమును, బోసణమును, చుట్టియు గర్భాశయమునకు బలము నిచ్చును. అధిక ప్రయాసచే ప్రసవించెడి శ్రీలకు బాధ ఉన్నది లేకనే ముఖ్యమమును కలిగించును.

తెల బుడ్డి 1-కి రు 1-12-0. (1045) ప్ర ణ రో ప ని గజ్జ, చీడ, పానీయపుండు, కాలినపుండు వీరిని నిర్మలముగ నిర్మూలముచేయును.

తెల టిన్ను 1-కి 0-8-0 అణాలు. ఆయుర్వేదాశ్రమం 41, ఆచారపురవీధి, జి. టి. మదరాసు. తంజిలివాసు: పండిట్ - మదరాసు.

ఇంకను శస్త్రముక్కర లేదు

శ్రీ దక్షిణవల్లూరు, శయ్యాపూర్వ (యస్టేట్) సంస్థానాధిపతులచే పోషించబడుచున్న శస్త్రపు డాక్టరు అబ్దుల్ ఆజీజ్ సాహెబుచే ముద్రసిద్ధముగా తయారుచేయబడి అనేక యోగ్యతాపత్రములు బడసిన మంగుల వివరములు:—

1. సిల్వర్ పాడరు— ఇది రాచపుండు మేహములు ములు, సుఖసంబంధమైన రణములు, తుపాకి దెబ్బలు మాన్పును. కర్రములతో చిత్తువుచున్న తుపాకిగుండ్లు, గాజు ముక్కలు ఇవల ముక్కలు వస్త్రాలు ఆపలేదును లేకనే బయటకు తీయుటకు పనికివచ్చును. కత్తిగోట్టు వస్త్రాలున్న గోబుచుట్టు తామర కలపుజెప్ప గజ్జ కర్పాడి చుదమనూలు వస్త్రాలు అమోఘముగా కుదురును. యావత్తు తీవ్రమగు పులకు గాయములకు బబ్బలకు పనికివచ్చును.

తెల తులం 1-కి రు 1-8-0.

ఒక కేసుకు పాపుతులం మందు పరిపావును.

2. సిల్వర్ లోషను— ఇది నోటిపూత, కాలిన పుండ్లు రక్త వాళమునుండి కారుచున్న రక్తము నాపుటకును పువయోగించును. గోరీయాను మాన్యుటలో దీనికి మించిన మందు లేదని వాడుకవలన మీకే తెలియును. (8198)

తెల 1 అన్నబుడ్డి 1 రూపాయ.

3. పాముకాటుకు మందు— ఒకబుడ్డి తెల రు. 1.

4. కాభియాల్ సులేమాని— ఇది యూనాని వాస్త్రము ప్రకారముగా తయారుకాబడినది. ఇది కండ్లు యెడవు నీరుకారుట దురద కండ్లకలక యుండ మాడలేక పండుట మొదలగు యావత్తు కండ్లకలపులకు వ్యవాయోగము.

ఒక బుడ్డి తెల 8 అణాలు.

5. కలరా మూత్రము— i మూత్రము 25 గల డబ్బీ 1-కి తెల 1 రూపాయ. ii తెపాచీ ఫలకు, అవున్న సీసా 0-8-0. ఇది కలరా నిగయిరా యావత్తు విరేచనమును నాంతులు వీయరావలసి అమోఘముగ పనిచేయును.

6. వ్యాపునోప్పి వస్త్రా యావత్తునోప్పలకు మందు— తెల సీసా 1-కి 8 అణాలు.

పై నుదహరించిన మందులన్నియు బర్మా వై కాజేకుల పుంగీ అను ఒక మహానీయునిచేతనే కనిపెట్టబడినది.

ఇంకను కవరములు కోరువామయ్యాకొందిదినకామాకు ప్రాసిన బడలుగలరు. పై నుదహరించిన మందులు పువయోగించు విధము, అనువాదములు మందు పంపునపుడు తెలుపబడును.

Abdul Aziz Sahib, Native Doctor, South Vallur and Vuyyur Estates, Thota-Vallur, Kistna District.

మహాతగాంధీ 3149 ఛాయాకటము వేసిన తెలుగు పేజరు 100 కాగితములు చేర్చి అట్టచెండుచేసి కట్ట 1-కి అ 10; కట్ట 1-కి రు 6 కాట్ట 100-కి అ 14; 1,000 రు 7-8-0 కివరు 100-కి అ 1; 1,000 ,, 7-8-0 కాలండరు 1-కి అ 6; 12-కి ,, 3 8-0 మీ అచ్చునకులకు మాకు వ్రాయును. Pictorial & Co., Printers, 41, Broadway, MADRAS.

అహదాబాద్ సభలు కేవల దేశీయమహానభ కాలది ప్రతులు మాత్రమే. ఇందు అహమద్ బాద్ పురచారిలను, దేశీయ సభాసంఘాల రమ్యమును, తాత్కాలికాధ్యక్షులగు వాకిం అబ్దుల్ ఖానుగారి గంభీరవత్సాసంబును, మహాత్ముని కవితా స్ఫూర్తిని, చిత్రించినగానూ, వారి సతీమణియొక్క యోత్రేణుల లగు సందేశంబులను యింపునకట్లు ముద్రింపబడినది. తెల ప్రతి 1-కి 0-4-0 50 ప్రతులు 11-0-0 100 ప్రతులు 20-0-0 పోస్టేజీ ప్రత్యేకము. విలయవారు:— ములుగు వెంకటరమణయ్య, కృష్ణాపత్రికాకార్యస్థానము, మదర.

The Right House for Watches & Clocks.

ఇనాం! ఇనాం!! ఇనాం!!!

గడియారము కొనువారకే మిగుల అందమైన శ్రీ రాధా కృష్ణుని పటముల ఒక క్యాలెండరు ఇవ్వబడును.



నిక్కిల్ వెండిజేయి గడియారము. 15 నంబు, లెన్జ్ షేప్ (Lense Shape) నల్ల రేడియం డయల్ (Black Radium dial) సెకండు చూపుముల్లుతో (With Second Hand) చూపుకు మిగుల అందమైనది. మిక్కిలి మేలైన పనికంపులు పెట్టబడినది. మేలైన లీవర్ మూవ్ మెంటు గలది.

Ratna Lever (Best Lever Movement) వెల సాకింగు పోస్టేజీ సహా రూ. 18-8-0.

దీనికి రెండుసంవత్సరములు గారంటీ యివ్వబడును. గారంటీఫారము గడియారముతో పంపబడును. రేడియం లేక సాదా డయలుగలది. రూ 15-8-0 (8309)

మేలైన వెండిగడియారము రేడియం డయల్ గలది. 28/8

సాదా డయల్ గలది. 21/8

కావలసినవారు క్రింది విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

Ratna Watch Company 93, China Bazaar Road, Madras.

సగము వెలలు అపరూపగ్రంథములు (1) వ్యవహారచంద్రిక రు 1-8-0 క ర్త:— డి. సుబ్బారావుచేతలుగారు. 8 అధ్యాయములు. 72 ప్రకరణములు. ఇందు సమస్త వ్యవహారములన్నివి. (2) గృహవైద్యము రు 0-8-0 క ర్త:— డి. లక్ష్మీకవిగారు. ఇందుకుంటు బోవధ మొల కంటె నదృశ్యముగ గుణ మిచ్చు మాలి కావైద్యము. (3) బొబ్బిలియుద్ధము మూడు పుస్తకములు రు 2-8-0 కొన్ని పుస్తకముల నిలవలేక గొంచెము నలిగియున్నవి. ముందు వ్రాసిన 50 మందికి మాత్రగ్రంథములు రు 1-0-0 మాత్రము. పోస్టుఖర్చులతో రు. 1-8-0 ల కియ్యబడును. ఆంధ్రకత్రిక చందాదారులకు మాత్రమే యీ తగ్గింపు వెలలు. వలయువారు:— మేనేజరు: కనులకుటీరము, తిరువలిక్కేణి - మదరాసు.

జాతికరత్నము జన్మనక్షత్రము, పుట్టినదేదీ వేళ మున్నగువి లేకయే సంకల్పన ఫలితములను శాస్త్రజ్ఞులు రీతించుతో సహా యెన్ని సంకల్పములైనను జ్యోతిషుని సహాయము అక్కరలేకయే తమంతట తాము ప్రాసంగికములు. భవము, సంతానము మున్నగు వ్యావహారికములతో మీరూ జాతకములను మీరే ప్రాసంగికములు. ఇది యింటిజ్యోతిషుడు. దీనివెల రు 2 మాత్రమే. గ్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషాలయము, (8291) భువంకోట, విశాఖపట్నంజిల్లా.

మలయచంద్రము గనేరియా అను గ్రంథమును దక్షిణదేశము. కేసరీతో వనోజు ఎల్లప్పుడూ ప్రకృతి, అనుభవ విధములు గ్రంథములను యాదాభిరూపము చేయును. శ్రీకృష్ణుని కాలములకు కూడ ఇది గాజోబును. (1251) వట్టి 1-కి 3-0-0 1 చంద్రిక (మలయచంద్రమున కనువాదము) రేపన్న గిల్లె. శ్రీ హరి వారి పంచాంగము చుండుభి సంవత్సర పంచాంగము అచ్చుతో నున్నది. మా ముద్రాంగముయొక్క ఘరిన అందము తెలిసింది. పతి 1-కి 0-4-0; వాణిగుపులకు రుక్మకుర వీడి. ఈయన ఒకటి కావలయువారు 0-4-0 గొట్టుచిట్లు పంపవలెను. 12 ప్రతులు ఒకప్రతి ఉచితము. శ్రీకృష్ణుని చిత్రము. గంధర్వపార్వతి, రాయలసీమ (గోదావరి

### అశ్వగంధాదిలేహ్యము

అశ్వగంధాదిలేహ్యము చిరకాలమునుండి శరీరములో బీజించిన చిట్టభిరంగిలోగము (సవ్యాయి)ను బోగొట్టును.

అశ్వగంధాదిలేహ్యము:- బలము గలిగియును. జ్వరదీప్తి నిచ్చును. కృశించిన వారలకు మంచిది.

అశ్వగంధాదిలేహ్యము:- వాతపురోహము, ఆకు వాతపురోహము బోగొట్టును.

అశ్వగంధాదిలేహ్యము:- నర్మమలమ పలుకృతమును యిచ్చును. ధాతువృద్ధిచేయును.

10 తులముల వెల రూ 1.

40 " వెల రూ 3.

క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీకృతి

బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం.

మేనేజింగ్ డైరెక్టరు,

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్)

19, హారిస్ రోడ్డు,

మాంటురోడ్ - మదరాసు.

(శుక్ర)

### ముఖ్య గవనింపు.

1920 వ సంవత్సరం ఆగస్టు నెల నుండి

తేది నుండి అన్ని ధరలు మార్పుబడినవి.

**The Zandu Pharmace-  
utical Works Ltd.,**  
Elephinstone Road,  
BOMBAY.

ఇప్పుటికావలసిన వస్తువులపై విక్రీయి వస్తు

శరీరమును, తక్కువ ధరలను నిచ్చునట్లుగా అయిర్వేద ఔషధములను తయారు చేయుచున్నాము.

హిందూ దేశమునందు జరిగిన అయిర్వేద వస్తు ప్రదర్శనము అన్నిటిలో బంగారు పతకములు బహుమతిగా నిచ్చియున్నాము.

పై కనిప నిలాభమునకు పొందినచో ధరలవట్టి కంటబడును.

**జాంబూ వర్షస్యాజీకల్**

వర్షస్యా

అయిర్వేద యావధముల తయారు

(238) జాంబూయి నెం 12.

ది ఆంధ్ర ఇండస్ట్రీయల్ ప్రెడింగు కంపెనీ, పోల్ ఏజెంట్లు, కాకినాడ.

### ముఖ్య గవనింపు.

యోగ్యతావక్రములు 2942

(4) లెహరెస్ సిటీనందును, దుర్గా మెడికల్ హాసువారి నులెహర్ ఉత్పాదక యోగించుచుంటిని. మంచి ఆకలిని కలిగించెను. నకాలమునకు ప్రవర్తయ్యెను.

శేపాల్

14-5-22

రాణావరేంద్ర

నర్ జంగ్ ఆఫ్ శేపాల్

### వనోపధనరస్పరిల్లా

రక్తహీనతన రక్తమయిక్కు- కుక్కుధరన బోగొట్టు & యందు శేరస్పిక గాంచినది. ధర 1-10-0 ఇండియా సిలెక్టెడ్ నందు ఎచ్చటికైనను తపాలాఖచ్చు ప్రతిరముగా పంపబడును. (2978)

విలాసము పి. డి. సావంత్.

నెం 144 ఫననవాడీ, బొంబాయి.

## గాంధీ మహాత్మని

సంపాదక జీవిత చరిత్రము

(3108)

'లోకమాన్య తిలకు జీవితము ఉపన్యాసములు' 'వంజాబు దురంతములు' లోనగు ఉద్దోషముల రచించిన శ్రీయుత మానికొండ సత్యనారాయణ శాస్త్రిగారిచే వ్రాయబడినది. మహాత్ముని ప్రధాన శిష్యులలో నొకరగు శ్రీయుత దిగుమర్తి హనుమంతరావు గారి ఉపోద్ఘాతమును మహాత్ముని ఛాయాపటములు రెండును గలవు. ఇటీవల చొక్కాయి, టోపీ లేకుండ తీసిన కటమునుకలదు. 300 పేజీలు-వెల 0-5-0.

**మహాత్ముని ఆరోగ్యమార్గ బోధిని.**

పెద్దలచ్చు సంపూర్ణముగు ఆంధ్రీకరణము - ఆంధ్ర పండితులగు భమిడిపాటి సూర్య నారాయణగారిచే వ్రాయబడినది. మహాత్ముని కటముగలదు. వెల 0-5-0. వలయువా రిట్లు వ్రాయవలెను. — **ఆంధ్ర పరిషత్తు, బెజవాడ.**

### పాశ్యపు వెంకటాచల పండితుల

ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంతదమగు

లోకామయహార

కస్తూరి మాత్రలవలె



గత్యైర్వేదమునందును నిర్వ్యాక భవన శోకాబిలేదని ధారాళముగా వైద్యమును పండిత ఆశీర్వాదమున దేశమునకు వేరవేర గావున అప్పుడు ప్రసిద్ధ శిష్యులు లెంకలబొగ్గ వృద్ధులవరకు ప్రతిజిక్కమును గుండెనామలేక నేనించుచున్ను. ఈ మార్గము 2 నుండి 3 వరకు తాంబూలముతో గాని తక్కువ ప్రశోభి తోగాని ప్రతిదినము ఉపయోగించుచు వచ్చున ఎడల మందము అతర్లకు మలబద్ధము చిటి జ్వరము జ్వరము మలేరియాజ్వరము శీతము వారము, దగ్గు, వడికము సరిముల నొప్పి మ.

హిందీ ఇంపు ఎంబా షేను కలరా మున్నగు ఇంకా అనేక వ్యాధులను దగ్గరకు రానిచ్చును. బబ్బులిగిన వక ఉపయోగింపిన తరువాత గుణ మిచ్చును. పిశాచము మూర్ఖులకు శు నిస గుమస్తాను వ్యాపారములు ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థులు భూమిశ్రీలు కూడ ఈ మాత్రలను నేనించి గుణమును పొగు చున్నారు. 250 మార్గము గల పీచా 1-3 వెల రూ. 0-4-0 ఒక పీచా మందము 6 పీచాల వరకు పోస్తే 0-4-0 ఒక పీచా 6 పీచాలను తెప్పించిన పోస్తే 0-4-0 ఒక పీచా 1-2-0 12 పీచాలు " " 2-12-0 25 పీచాలు " " 6-3-0

మద్రాసునందు అన్ని దుకాణములందు దొరకును

**శ్రీ శీతారామవైద్యశాల**

(301-594)

మై నూ

తండ్రి నిలాసము - మంబే ప్రెసుము.

### ఆరోగ్యములకు

ఒక మార్గము

319

తక్షణమే మీరు

ఒకరూపాయి మాత్రము ఖర్చుచేసి

**ఆతంకనిగ్రహమాత్రలను**

నేనించిన వాడు

జాబితలు వ్రాయువానికి ఉచితము.

త్వరపడుడు!

వైద్యశాస్త్రి మణిశంకర్ గోవిందజీ, ఆతంకనిగ్రహయావధాలయము, బ్రాడేస్, 26 మదరాసు.

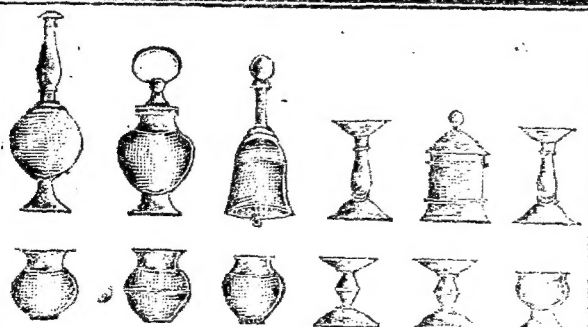
### తా మర తైలము

కచ్చా 1-3 0-5-0. పోస్టుఖచ్చులు వేలు.

అనేకయేండ్లనుండి యన్న తామర నాలుగైదు సారులు రాచినతోడనే పోయినదని వేలమంది మాకు వ్రాసియున్నారు దీనిని రాచిన మంటయ్యుండిను. చర్మము నలు పెక్కదు. అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక మద్రాసు

### వెలనులభము!

మంచివెండితో ఒకే శేకుతో టంకము లేకనే నిండా అంద ముగా తయారు చేసిన ఆట సా మానులు 24 గల ఒక సెట్టు నవరాత్రిలో



THE INDIAN JEWELLERY MART



NAGARATHPET BANGALORE CITY

బొమ్మల వద్ద నుంచుకున్నా, దక్షక యింటిలో అలంకారముగా నుంచుట కున్నా, ఆడబిడ్డలకుయినా ముగా యిచ్చుట కున్నా ప్రభయోగకరము.

వెల సెట్టు 1-3 రూ. 15-0-0 బంగారు సెట్టు వేసిన సెట్టు 1-3 రూ. 20-0-0 పోస్టుఖచ్చు ప్రత్యేకము. ఆర్డరుతో 5 రూపాయలు అడ్వాన్స్ గా పంపవలయును.

(2375)

ఇండియన్ జ్యూవెలరీ మార్ట్, పోస్టుబాక్సు నెం 40, నగరత్ వేట, బెంగుళూరు సిటీ.